

Sunny beach fantasy

JULIANA HYRRI

Taideyliopiston Kuvataideakatemia

Kuvataiteen maisterin opinnäyte

30.8.2023

**TAIDE-
YLIOPISTO** ✕

Kansi

Juliana Hyrri

Kannen kuva

Tuure Leppänen

Kuvataiteen maisterin opinnäytteeni koostuu kahdesta osasta: kirjallisesta ja taiteellisesta.

Taiteellinen osa käsittää teoskokonaisuuden, joka oli esillä Kuvan Kevät 2023 -näyttelyssä Kuva/Tila -galleriassa Helsingissä. Kokonaisuuteen sisältyi suoraan tilaan tehty hiilipiirustus, kuusitoista eri kokoista maalausta ja neljä pientä freskoa.

Käsillä olevaa kirjallista osaa tulee tulkita omana kokonaisuutenaan. Kirjallinen osa on taiteilijakirjoitus, jossa tarkastelen taiteellista työskentelyäni sekä Kuvan Kevät -teoskokonaisuuteni lähtökohtia ja prosessia.

Kirjallinen osa on näyttelynjälkeinen keskustelu näyttelyä edeltäneiden työpäiväkirjamerkintöjen ja muistiinpanojen kanssa. En kuljeta näitä merkintöjä kronologisessa järjestyksessä. Järjestys määräytyy teemaperusteisesti, joskin näkyviin jättämäni päiväykset antavat vihjeitä merkintäkohtaisesta työskentelyvaiheesta.

Lukukokemuksen selkeyttämiseksi olen korjannut päiväkirja- ja muistiinpanomerkintöjen lyöntivirheet. Merkintöjen lyhennykset olen merkinnyt kahdella ajatusviivalla (— —).

Opinnäytteen ohjaajat

Anna Tuori ja Katja Tukiainen

Opinnäytteen tarkastajat

Bo Haglund ja Satu Oksanen

TAITEELLINEN OSA

Teoskokonaisuus Kuvan Kevät 2023 -näyttelyssä

6.5.-4.6.2023

Kuva/Tila

Sörnäisten rantatie 19, 00530 Helsinki

Teosluettelo

1. *Holding onto spring*
öljy kankaalle
17x16cm
2023
2. *Falling from spring*
hiili seinälle
2023
3. *Homage Markolle*
öljy kankaalle
30x20cm
2023
4. *Käärmeen vuosi*
öljy kankaalle
42,5x42,5
2023
5. *Käty*
öljy ja sekatekniikka kankaalle
100x100cm
2023
6. *Mintunvihreä muovikissa yössä*
fresko, kuivapigmentti kalkkilaastille
13x13cm
2023

7. *Karvojen kylvetys*
öljy kankaalle
17x16cm
2023
8. *Tazik eli vatimainen amme (emali)*
öljy kankaalle
20x30cm
2023
9. *Kylpyammeen jäljitelmä*
öljy kankaalle
14x14cm
2023
10. *Katonrajan kuningas*
fresko, kuivapigmentti kalkkilaastille
4x3cm
2023
11. *Jalkojen lepuutus*
öljy kankaalle
14x14cm
2023
12. *Aaveilta peitetty peili*
öljy puulle
19,5x9,5cm
2023
13. *Asetelma ex-työhuoneella*
fresko, kuivapigmentti kalkkilaastille
10x7cm
2023
14. *Kevään ensimmäinen*
öljy kankaalle

23x23cm
2023

15. *Tanskalainen kiiltokuvakirja*
öljy kankaalle
23x23cm
2023

16. *Takatalven muotokuva*
öljy kankaalle
23x21cm
2023

17. *Syksyn viimeinen*
fresko, kuivapigmentti kalkkilaastille
7x14cm
2023

18. *Jotain jonka unohdin*
öljy itsetehdyille liimapuulle
25x14cm
2023

19. *My Barbie realness*
öljy ja sekatekniikka kankaalle
56,5x43cm
2023

20. *Summer beach fantasy*
öljy kankaalle
180x200cm
2023

21. *Makailija*
öljy kankaalle
14x14cm
2023

*Ja ajattelin asioita joihin en ole kiinnittänyt huomiota
keittiöpöyhkeellä peitettyä peiliä
housujeni harmaantunutta polvea (vasen)
ja tuolinjalan painaumia lattialankuissa.¹*

¹ Hyri 2023, 46. Ote Kuvan Kevät -katalogitekstistä.

TIIVISTELMÄ

Kuvataiteen maisterin opinnäytteeni koostuu taiteellisesta ja kirjallisesta osasta. Taiteellinen osa oli esillä Kuvan Kevät 2023 -näyttelyssä 6.5.–4.6.2023 ja sisälsi maalauksia, freskoja sekä tilallisen hiilipiirroksen.

Teoskokonaisuuteni oli lempeä kertomus kevään taitumisesta kesään. Keväällä tarkoitan eritoten kokonaisuuden valmistumista edeltävää kevättä, jolle kesä oli merkki vapaudesta. Merkki aurinkovoiteen tahmean imelästä löyhkästä ja ihokarvat kuorruttavista hiekanjyvistä.

Käsillä oleva kirjallinen osa on taiteilijakirjoitus, jonka kirjoitin yhdessä päiväkirjamerkintöjeni ja muistiinpanojeni kanssa. Kutsun sitä jälleennäkemiseksi nykyisen ja menneen itseni välillä. Fragmentinomaiset päiväkirja- ja muut merkinnät kulkevat mukana läpi lukujen.

Kerron ensimmäisessä luvussa ensin lyhyesti taiteellisen osan teoskokonaisuudesta. Jatkan muistojen ja muistamisen kautta taiteelliseen työskentelyyni ja sen lähtökohtien lähempään tarkasteluun. Lopuksi kuvailen suhdettani maalaamiseen ja maalaukseen tekijän, materiaalin tunnun ja ajallisuuden välittäjänä.

Toisessa luvussa syvennyn kirjoittamiseen ja sanan ja kuvan suhteeseen. Ajattelen kirjoittamista itsessään ajatteluna, keskusteluna ja kuvana. Rinnastan maalaukseni kirjoittamiseen ja kuvailen niitä päiväkirjamerkintöjen tavoin aikaikkunoiksi esimerkiksi hetkeen, tunteeseen tai kokemukseen. Lisäksi avaan tarkemmin asemaani sarjakuvataiteilijana, taidemaalarina ja kuvataiteilijana.

Kolmannessa luvussa käyn läpi teoskokonaisuudessani käyttämiäni taiteellisia menetelmiä: piirtämistä, maalaamista ja freskoa.

Neljäs luku on teoskokonaisuuteni ja siihen pohjautuvien teemojen ja ajatusten syvällisempi kuvaus. Kerron myös väreistä, valinnoista, peloista ja kuvataiteen suhteesta synestesiaan eli moniaistisuuteen.

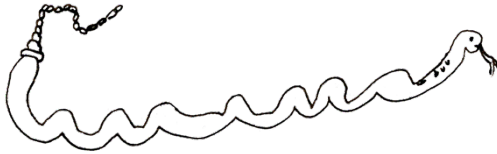
Päätän kirjallisen osani pohdintaan metamorfoosinkaltaisesta uusiutumisesta kuvataiteilijana, taidemaalarina ja ajattelijana. Ja siihen, kuinka teokseni ovat ovi avoimuuteen: ne välittävät ja näyttävät sen mitä en itse aina uskalla olla.

KIITOKSET

Intensiivisen näyttelysuman ja kirjoitusrutistuksen jälkeen minun on syytä esittää henkilökohtaiset kiitokset ainakin seuraaville henkilöille:

Tarjalle ainaisesta avusta ja terävästä tiedosta, Elinalle ensiluokkaisesta kielenhuollosta, Annalle ja Katjalle lempeästä ohjauksesta, Markolle koskettavista sarjakuvista, Konstalle ja Eerolle loputtomasta kärsivällisyydestä, kannustuksesta ja läsnäolosta, Lauralle työhuonekumppanuudesta ja keskusteluista, Sirkulle sylistä, Eevalle freskovertaistuesta, Jarkolle rimakriisin ensiavusta, Hillmalle etätuesta, Mallalle ja Unnille asiantuntijuudesta, sekä Matille yllättävästä freskonippelitiedosta.

Kollektiivisesti kiitos kaikille kavereille, koulukavereille ja teille muille, jotka olette jaksaneet kuunnella, sietää ja seurata puurtamistani ilon ja epätoivon hetkinä.

SISÄLLYS

1. Aluksi 14

Muistojen säiliöstä 16

Työskentelystä 18

Maalaus, mielitettyäni 23

2. Kirjoittaminen ajatteluna, keskusteluna ja kuvana 30

Päiväkirjat ja muistiinpanot 31

Listamisen praktiikka 33

Sanan ja kuvan suhde 35

3. Hiili, maali ja kalkki 39

Piirtäminen 39

Maalaaminen 42

Fresko 46

4. Sunny beach fantasy 50

Marsu, puhallettava allas ja lasihedelmät 78

Rukkasen myrkyinvihreä ja simpukkakynntilän keltainen 82

Ajatuksia ajattelusta, pelosta, tekemisestä ja tekemättömyydestä 85

Hitsattu liekki ja poisjäänyt letkajenkka: valintoja 88

Näkyvä ääni 92

5. Lopuksi 94

Lähteet 96

1. Aluksi

Halusin löytää uudelleen yhteyden maalaukseen ja maalaamiseen. Ajattelin taustaani sarjakuvataiteilijana, piirustuksen ja maalauksen yhteyttä ja kirjoittamista.

Halusin ripustuksellani rakentaa tarinan, joka kulkisi vasemmalta oikealle. Tarinan, joka kertoisi kuluneesta keväästä, sen aikana tekemistäni havainnoista ja eletystä elämästä. Ja muistamisesta. Tulkintoja voi kuitenkin tehdä monia.

Pitkän ja vaikean työskentelyjakson jälkeen sain pikkuveljeltäni hänen lapsuudenaikaisen piirustuskansionsa otsikolla *Annantalon sarjakuvakerho*. Löysin kansioista hahmon, jossa yhdistyivät hellyttävyyden ja kapinallisuuden². Hahmon suupielestä töröttävä tupakka ja savu oli kumitettu. Jäljelle oli jäänyt vain painauma paperiin: haamu lyijykynän jäljestä.

Tein hahmosta maalausversion ja se avasi lukot. Äkkiä työskentelyäni ohjasi jonkinlainen vapautuminen ja vakavuudesta irtautuminen. Rukkasten myrkyne-vihreä ja simpukkakynntilän keltainen.

Holding onto spring aloittaa kokonaisuuden. Se on humoristinen kuvaus kevästä kiinni pitämisestä. Teosta tehdessäni ajattelin ajan kulumista ja sen pysäyttämistä. Teoksessa leskenlehdet ovat mustuneet ja samalla niiden elinvoimainen keltaisuus täyttää taustan.

Käty eli kämppä tyhjänä on maalattu hylätyn maalauksen päälle. Maalauksen ja piirustuksen raja hälvenee. Lihalliset hahmot sulautuvat taustaan ja tulevat osaksi sitä. Kolmas pyörä lentää taivaalla.

Kirjoitin työskennellessäni päivittäin työskentelypäiväkirjaa ja listoja jostakin mitä kerran ajattelin, paikoista joissa kerran olin ja asioista jotka tulivat mieleen

² Myös japanilainen kuvataiteilija Yoshitomo Nara on kuvannut omintakeisella, sarjakuvamaisella maalaustyyllillä lapsihahmoja, joissa yhdistyvät söpöys, uhmakkuus ja tunne-elämän monimutkaisuus. Lisätietoa: <https://www.pacegallery.com/artists/yoshitomo-nara/>

hajuista. Listaaminen toi mieleeni vuosia sitten lukemani Mia Kankimäen romaaniin *Asioita jotka saavat sydämen lyömään nopeammin* (2013). Se on jättänyt jäljen.

Näyttelyä ripustaessani ajattelin tekemiäni listoja ja ripustin pienet teokset listamaiseksi jonoksi.

Kirjoitin työpäiväkirjaani myös vakavuudesta, epäonnistumisesta ja Matissen *Punaisesta ateljeesta*³. Ja kirjoitin ajallisuudesta, piirustuksen maalauksellisuudesta ja hellimisestä.

Mutta ennen kaikkea kirjoitin kuluneesta keväästä.

10.4.2023

kevät jatkaa mutta muistan jo lapsuudesta kuinka vihasin kylmän ja kuuman samanaikaisuutta. sitä kun aurinko lämmittää lujaa ja vaativasti mutta kylmä viima rajoittaa ja vastustaa. se tuntuu samalta kuin kuivien käsien ihon takereminen vastapestyihin pyykkeihin. tekee mieli mennä veden alle ja pestä pois kaikki se kuivuus ja pöly.

tämän päivän värit olivat talvisia. tuliko maalauksiini takatalvi?

Tein kehykset kahteen maalaukseen, joista toinen on *My Barbie realness*. Käytin maalauksen referenssinä ysärin lelukuvaston mainosta kylpyammeen reunalla istuvasta Barbiesta. Maalaus latautui merkityksillä kehollisuudesta ja kaotavuudesta. Minulle siitä tuli myös osin omakuvallinen.

Summer beach fantasy on yhdistelmä kaikkia kokonaisuuteni teoksia. Ikään kuin loppuhuipennus. Teoksessa on viitteitä lapsuuteeni ja neliapiloihin, *Uhrilampaat*-elokuvaan (1991) ja paikkoihin joissa olen asunut.

Makailija on kokonaisuuteni piste. Kevät loppuu kesään ja loikoiluun.

³ Henri Matissen öljyvärimaalaus *Punainen ateljee* (*The Red Studio*, 1911) tuli puheeksi eräällä studiovisiitillä. Tämän jälkeen teos tuli sattumalta vastaan useaan otteeseen muissa asiayhteyksissä.

Muistojen säiliöstä

”Aika ajoin on kivuliasta vetää raja toden ja epätoden, muiston tai epämuiston tai itsen ja epäitsen välille.”⁴

Taiteen tekemistäni ohjaa monesti havainto ja kokemuksen hetkellisyys. Erityisesti silloin, kun nämä kohtaavat jonkin epäolevan ja pettävän kanssa, jolloin kertomukset sulautuvat yhteen.

11.4.2023 klo 21:23

– – kaikkea ei muista selkeästi, ehkä siksi osa maalauksista on vähemmän tarkkoja kuin toiset

liittyykö se aikaan? ehkei, luulen että se kertoo hetken, tunteen ja muiston senhetkisestä symbioosista

Tämä opinnäyte koostuu suurelta osin (työ)päiväkirjamerkinnöistäni. Merkin-tähetken jälkeen nuo kirjoitukset muuttuvat muistonomaisiksi fragmenteiksi eletystä ja koetusta. Ne ovat kiistatta omaelämäkerrallisia kuvauksia, mutta samalla myös tietoa.

Subjektiiiviset, omaelämäkerralliset kokemukseni ja teokseni yhdessä teorian ja filosofian kanssa muodostavat jotain, mitä voisi kutsua *autoteoriaksi*. Autoteoria muodostuu englanninkielisten sanojen *autobiography* ja *theory* yhdistelmästä. Käsitteenä se tarkoittaa sananmukaisesti omaelämäkerrallisuuden yhdistämistä teoriaan.⁵

Selaamalla ja lukemalla päiväkirjamerkintöjä aktivoituu muita muistoja niiden ympäriltä. Merkintöjen kautta pääsen siis lähteelle, joka tarjoilee uudelleenkäsiteltäväkseni jo unohtamiani paloja ja asiayhteyksiä.

Olen ajatellut katkeilevia muistoja. Ja sellaisia, jotka lopulta hajoavat palasiksi. Ja valehtelevia muistoja. Olen ajatellut hajuja, jotka väläyttävät mieleen muistopilkahduksia. Kokemus on hetkellistä, toisena hetkenä se onkin jo jotakin muuta.

⁴ Hyrri 2022, 2.

⁵ Fournier 2021, 7–14.

Kevään 2023 kynnyksellä kirjoitin Galleria Huudon⁶ yksityisnäyttelystäni seuraavasti:

”– Ajattelen myös kertomattomia tarinoita, niitä joiden kertominen tukahduttaisi taian. Ja sitäkin, kun eloton näytti elävältä ja elävä elotomalta.

Näytän paikkoja, kokemuksia, muistoja ja esineitä jotka ovat tai ovat kerran olleet olemassa. Lopputulos itsessään on kuitenkin epäoleva ja petteävä: rajat on häivytetty ja kertomukset liukuvat toisiinsa. – –”⁷

Muistot, muistelu ja esineiden kautta henkiin heräävät muistumat ovat läheinen osa työskentelyäni ja elämistodellisuuden työstämistä. Omaelämäkerralliset sarjakuvani⁸ täyttyvät katkeransuloisista lapsuuskuvauksista. Ne ovat kuin karvasmanteliset punssinapit viimeisellä aterialla. Suloisuus ja kauhu kietoutuvat klimpiksi, joka takertuu kurkuun.

Mitä enemmän muistelen, sitä laajempiin arkistoihin avautuu pääsy. Ei tietenkään ole olemassa takeita muistojen todenperäisyydestä, on vain subjektiivinen näkökulma. Todenperäisyys on kuitenkin tässä tapauksessa yhdentekevää. Muistojen metsästäminen on minulle keräilyä ja arkeologiaa.

20.12.2018 klo 2:33

säilöminen, muistot, alkuperäinen ei muistu vaan muisto muistosta

18.3.2021 klo 1:00

keräily

*tiedätkö sen tunteen kun olet etsinyt jotain niin omistautuneesti
ne olivat niin kimmeltäviä ja kauniita ja niissä oli auringonkukkia ja maaoravia
mutta ne olivat kaikki emilian tarrakirjassa*

⁶ Galleria Huuto on Helsingissä sijaitseva taiteilijavetoinen galleria. Lisäinfoa: <https://www.galleriahuuto.fi/info/huuto-info/>

⁷ Hyrri 2023. Ote Galleria Huudon yksityisnäyttelyn *Hämärän jälkeen* näyttelytekstistä.

⁸ Olen julkaissut kaksi sarjakuvaramaania: *Satakieli joka ei laulanut* (2019) ja *Päivänkakkarameri* (2022).

emilia ei halunnut vaihtaa koska minun tarrakirjassani ei ollut mitään yhtä hienoa

esineet kuvastavat elämäntarinaa

Muistoihin, muistamiseen ja keräilyyn (myös konkreettiseen, vaikkapa esineiden keräilyyn) liittyy voimakkaasti ajatus esteettisestä kokemuksesta ja sen koskettavuudesta. *Liian haurasta kuvaksi – maalauksen aistisuudesta* -teoksesaan taidemaalari Tarja Pitkänen-Walter syventyy nimenomaan kokemuksen koskettavuuden synnyttämään merkityksellisyyteen, ruumiillisiin reaktioihin ja tämän jatkumona radikaalin kauneuden kokemukseen, jonka kokeminen on aina yllätys.⁹

Radikaali kauneuden kokemus voi piillä jossakin arjen yksityiskohdassa, joka nostattaa selittämättömän ihastuksen tunteen. Pitkänen-Walterin tapauksessa tunne heräsi vanhasta vieterilelusta, joka liikkui lumoavasti.¹⁰ Jaan vastaavan tunnelatauksen tiettyjen esineiden kohdalla, mutta voisiko samankaltaisen taianomaisuuden kokea myös aineettomien muistojen äärellä?

11.3.2023 klo 00:50

*— karamellin pyörittely suussa ja kalahtelu hampaita vasten
tuli mieleen pyörän renkaissa olevien helmien iskut vasten vanteita
se on kiva ääni laura¹¹ sanoi
olin samaa mieltä*

Työskentelystä

Olen kuullut, että lapsena muutuin rasittavan levottomaksi, jos minulle ei ollut mitään uutta tarjolla. Oli kyse sitten tekemisestä, esineestä, kirjasta, ruoasta tai mistä tahansa. Vaadin jatkuvasti virikkeitä. En osaa sanoa, mistä pitkästyminen

⁹ Pitkänen-Walter 2006, 90–92.

¹⁰ Pitkänen-Walter 2006, 91.

¹¹ Kun puhun Laurasta, tarkoitan kuvataiteilijakollegaani ja opiskelukaveriani Laura Hemmäkeä. Tutustuin Lauraan Kuvataideakatemian maisteriopinnoissa: olimme samaa vuosikurssia ja jaoimme opintojen aikana yhteensä kolme erilaista työtilaa ja Berliinin residenssiiviikon.

juontaa; ehkä olin hemmoteltu penska tai sitten temperamentiltani impulsiivinen ja kyltymätön. Tai molempia.

Taiteellisen työskentelyni verkko punoutuu pääasiallisesti kirjoittamisesta, sarjakuvataiteesta, maalaamisesta ja piirtämisestä. Palkkatyökseni teen toisinaan kuvituksia. Työskentelyyni sisältyy myös erilaisia kokeiluja: olen tehnyt keramiikkaa ja tekstiiliteoksia, julkisia teoksia, installaatioita ja animaatioita.

Kiintopisteeni vaihtelee tilanteen mukaan. Saatan tehdä kaikenlaista sekaisin tai keskittyä pidemmäksi ajaksi yhteen työtapaan, joka on nyt hetken aikaa ollut enimmäkseen maalaaminen. Aika ajoin minulla on kuitenkin ollut ikävä sarjakuvaa ja olen toki tehnyt erilaisia suunnitelmia ja kirjannut ajatuksiani muistiin. Kerron kirjoittamisen tärkeydestä myöhemmin lisää.

21.2.2023

Kävin ostamassa pieniä kiilapuita ja kolme keltaista kuivapastellia. Pohjustin, rakentelin, niittailin. Käärin ison kaulaliinan lattialla lojuvan työtakkini päälle, asetuin makaamaan ja torkahdin.

Keho on väsynyt. Mieli on myös väsynyt. Ajattelen Saimin lopputyötä¹² joutilaisuudesta. Miksen voisi olla hetken jouten? – –

Olen kipuillut sitä, etten ole yhden mediumin kuvataiteilija. Sitä, etten kykene pysymään yhden taiteellisen ilmaisumuodon sisällä, vaan pakonomaisesti teen juuri sitä mitä sillä hetkellä haluan tehdä.

Joskus tietyissä piireissä sarjakuvasta tai kuvittamisesta puhuminen hävettää. Olen tietoisesti yrittänyt nostaa näitäkin työskentelyni osa-alueita esille, sillä olen ymmärtänyt, ettei nolostuminen johdu minusta vaan ennen kaikkea siitä, ettei ilmaisumuotojen hierarkiassa kuvittaminen ole yltänyt taiteen tasolle.

Riittämättömyydentäyteisinä hetkinä lohdutan itseäni ajattelemalla Tove Janssonia, joka puhuttelee minua nimenomaan moniulotteisuudellaan. Samalla

¹² Suikkanen 2021. Saimi Suikkanen kirjoittaa kuvataiteen maisterin opinnäytteensä kirjallisessa osassa joutilaisuudesta ja vapaa-ajan arvostamisesta suorituskeskeisessä yhteiskunnassa. Suikkanen avaa koskettavasti myös matkaansa kuvataiteilijana epävarmuuksien sumassa.

tavoin ajattelen Katja Tukiaisesta, jonka taiteellinen tuotanto ulottuu sarjakuvataiteesta aina piirustukseen, maalaukseen ja installaatioon.

Olen päättänyt kääntää moniulotteisuuden vahvuudekseni. Monipuolinen työskentelyni ikään kuin avaa hengityksen ja saa energian virtaamaan kehon lävitse. Se ylläpitää uteliaisuutta ja mielenkiintoa työntekoon. Haluan ajatella, että työskentelyni eri osa-alueet ovat oikeastaan yhtä ja täydentävät toisiaan.

Piirtäminen on minulle suoraviivaisempaa ja riisutumpaa kuin maalaaminen. Piirrän yleensä yhdellä välineellä, joten piirustukseni ovat monokromaattisia viivoja ja/tai valööriyöskentelyä. Väriavaruuden puute keskittää ajatukset viivatyöhön, jälkeen, muotoihin ja temperamenttiin. Piirtäessä täysi keskittymiseni lepää havainnossa tai mielikuvassa.

Kokemukseni piirtämisestä suhteessa väreihin ja maalaukseen kuitenkin poikkeavat perinteisestä käsityksestä. Kautta historian on ollut tapana ajatella piirustusta (it. disegno) kontrollointina ja väriä (it. colore) vapautumisena.¹³ Brittiläinen taiteilija David Hockney kuitenkin kuvailee etenkin nopeatempoista piirtämistä vapaaksi analyyttisestä ajattelusta. Piirtäminen edellyttää toki keskittymistä, mutta tempolla voi vaikuttaa sen löysyyteen ja rentouteen eli lopulta vapautumiseen.¹⁴

Parhaassa tapauksessa juuri piirtäminen tuo minulle vapauden tunnetta.

23.1.2023

Jos kävisin dialogia teosteni kanssa, haluaisin itekin tietää mistä ne tarkalleen ovat tulleet. Tai mihin ne ovat menossa.

Katsoja ehkä näkisi orgaanisia viivoja ja muotoja. Hänelle voisi selvitä, että piirtäminen on minulle tärkeää. Ja kirjoittaminen. Tietäisikö hän sarjakuvataustastani?

Fantasioissani maalaukseni lähenevät sarjakuvaa tiiviimmin. Ne ovat enemmän yhtä kuin eriä. Ne täydentävät toisiaan samalla tavalla kuin ne tekevät sitä

¹³ Pace 2023. *Disegno e colore*. Lisätietoa: <http://www.italianrenaissancesources.com/glossary/disegno-e-colore/>

¹⁴ Cytowic 2002, 317–318.

päässäni samalla kun työskentelen. Ajattelen molempia. Ajattelen niiden mahdollisuuksia ja mahdottomuuksia.

Maalaus on minulle haaste jonka haluan murtaa. Se ei aina ole hirveän selkeä eikä varsinkaan selkeästi selitettävissä. Maalaus on harjoitus. Toinen onnistuu paremmin kuin toinen mutta syvällinen side vaatii jotain enemmän.

Ovatko teokseni henkilökohtaisia? Ainakin ne kertovat omasta maailmastani. Pitäisikö niiden olla enemmän ja onko tämä työ ja työstäminen kaiken vaivan ja kärsimyksen väärsti?

Minä murrann rajoja. Omia rajojani maalauksen ja sarjakuvan välillä. Näkeekö katsoja sen ja kuka ylipäättään voi tietää, mitä katsoja näkee tai ohjata hänet näkemään sen? Onko ohjaaminen turhaa? Tulkitsemme taidetta omien elämienne kautta, subjektiivisesta näkökulmasta. Totuutta ei ole.

Mainitsin aiemmin alkuvuodesta 2023 pitämäni yksityisnäyttelyn Galleria Huudossa. Vaikka kyseinen näyttely ei suoranaisesti liittynyt opinnäytteeseeni, se oli osa samaa, puolitoista vuotta kestänyttä matkaani Kuvataideakatemian maisteriopiskelijana. Voisin luonnehtia tuota ajanjaksoa murrosvaiheekseni kuvataiteilijana, taidemaalarina ja ajattelijana. Kuvan Kevään 2023 teoskokonaisuuteni oli jälleen uusi askel eteenpäin, askel kohti uudistumista, *nahanluontia*.

Uudistuminen on vaatinut ajatusten uudelleenjärjestämistä, virheiden hyväksymistä ja prosessiin luottamista. Oli osattava surra ja iloita yhtä aikaa.

5.4.2023 klo 1:23

katsoin vanhoja tai varhaiskevään ja erityisesti viime syksyn maalauksiani enkä meinannut enää tunnistaa niitä. miksi joistakin vanhoista teoksista erkaneen niin vahvasti?

on harvoja teoksia joista uskallan pitää vielä vuosienkin jälkeen. joistakin oppii pitämään vasta vuosien jälkeen, ehkä jopa vasta kun ne on ehtinyt tuhota.

on lohdullista havahtua siihen että myös jotkin muut, ehkä jopa syvästi kunnioittamani, taiteilijat ovat tuotannossaan epätasaisia¹⁵. en halua pysähtyä ja

¹⁵ Tarkoitan tässä epätasaisuudella ilmaisullista vapautta, venyvyyttä ja monialaisuutta.

eltaantua. sarjakuvaa voin tehdä monin eri tekniikoin koska vain kertomuksella on lopulta väliä. toimiiko sama maalauksessa?

Kuvataiteilija Aki Turunen mieltää olevansa *uudistuva taiteilija*.¹⁶ Ajatus on kaunis ja minulle merkittävä henkilökohtaisella tasolla. Turusen kunnioitettavan monipuolinen tuotanto on lipunut näyttelystä toiseen sulavasti abstraktin, esittävän ja niiden rajamaaston välillä.¹⁷ Minulle tällainen kyky on merkki uteliaisuudesta ja rohkeudesta.

Lempiasioitani työskentelyssä on yllätyksellisyyden varjelu. Ylläpidän jatkuvasti tietynlaista herkkyystilaa, jota käytän uusien havaintojen tekemiseen. Toisinaan yhdistelen toisiinsa kuulumattomia tekstejä, piirustuksia, kuvia, maalauksia, mitä tahansa materiaalia, vain nähdäkseni, mitä uutta ne yhdessä muodostavat. Ilahdun valtavasti arvaamattomista havainnoista, merkityksistä ja kertomuksista, joita en olisi keksimällä osannut tulla ajatelleeksi.

18.1.2023

– – Ehkä voisin versioida taas vanhoja teoksia. Se usein toimii lukkoihin. Toimiiko väsymykseen?

1.3.2023 klo 1:26

Kevät. Punainen valo, purppura taivas.

Työhuonepäivä.

Laitoin tulppaaneille lisää vettä. Ei liikaa koska tulppaanit imevät koko varrella.

Mintunvärisen muovikissan vihreät silmät loistivat pään läpi. Ajattelin Kukkaa.

Oli niin kuuma että ikkuna piti avata. Ensimmäistä kertaa kunnolla. Silmät häikäistyivät valosta ja olikin yhtäkkiä pimeää vaikka päivät ovat jo paljon pidempiä.

¹⁶ Turunen vieraili Kuvataideakatemiassa alumniseminaarin puhujana 12.09.2022. Hän puhui laajasti omasta työskentelystään ja polustaan vapaana kuvataiteilijana.

¹⁷ Puhun tässä vain pintapuolisesti teosten visuaalisesta ja materiaalisesta luonteesta. En syvenny teosten sisältöön, sillä se melkein vaatisi erillisen opinnäytteen.

Se mikä ensin tuntuu hyvältä on hetken päästä luotaantyöntävää. Tekeminen on ihmeellistä.

Maalaus, mielitettyni

Jos maalaamiselle pitäisi valita parisuhdestatus Facebookissa, valitsisin vaihtoehdon *vaikea selittää*. Olen maalannut vuosikausia, mutta vasta nyt yritän toissani selvittää ja artikuloida itselleni, mistä siinä lopulta on kyse juuri minulle.

Maalausta on pidetty kautta historian yhtenä merkittävimmistä taidemuodoista aina 1980-luvun noususuhdanteiseen digitalisaatioon saakka. Vielä 2000-luvun taitteessa pelättiin maalauksen vanhentuvan analogisuutensa vuoksi. Syrjäytätisikö esimerkiksi valokuva ja mediaähky maalauksen?¹⁸

Huomaan, että minun on äärimmäisen vaikeaa suhtautua maalaukseen rajoitettuna tai yksioikoisena menetelmänä. Miellän maalauksen hyvin vapaaksi taide muodoksi, ja moni nykymaalari työskenteleekin maalauksen laajennetulla kentällä.

Maalauksesta huokuu aina väistämättä tekijän ja materian tuntu, sekä ajan käsite. Maalauksen ei tarvitse todistella olemassaoloaan säilyäkseen yhtenä keskeisimmistä taidemuodoista, koska mikään toinen taidemuoto ei voi välittää maalauksenkaltaista tulkintaa todellisuudesta. Maalauksessa subjektiivisuus on aina keskiössä.¹⁹

Maalauksen monimuotoisuus on nähtävissä laajasti nykymaalauksessa. Nostan esille muutamia esimerkkejä Suomen nykytaiteen kentällä toimivista kuvataiteilijoista ja taidemaalareista.

Kuvataiteilija Taru Happonen maalaukset rakentuvat ainakin kierrätysmuovista, paksuistakin öljyväreikerroksista, kankaista ja nippusiteistä. Kolmiulotteisuus tekee niistä lähes veistosmaisia. Maalaukseen perustuvaa veistoksellisuutta on hyödyntänyt myös kuvataiteilija Emma Luukkala, joka on rakentanut

¹⁸ Hochdörfer 2016, 15–24.

¹⁹ Hochdörfer 2016, 24–25.

maalaukseen pintaan paksulla öljyväriä harkittuja, kolmiulotteisia elementtejä²⁰.

Kuvataiteilija Alma Heikkilä lähestyy maalausta ympäristötietoisesti. Helsinki Biennaalin 2023 teoksessaan hän teki teoksensa yhteistyössä ympäristön kanssa ja sen ehdoilla. Sade maalasi kuvioita kankaisiin, pigmentit olivat paikallisen maaston kasveista kerättyjä.²¹ Materiaalitietoisuus ja ekologia ovatkin olleet kuvataiteen kentällä pinnalla laajasti näin ekokatastrofin ja ilmastokriisin aikakaudella.

Maalaus voi olla perinteinen seinälle ripustettu objekti, mutta yhtä lailla rikkoa tilallisia rajoja. Tarja Pitkänen-Walterin retrospektiivinen näyttely Taidehallissa²² oli pullollaan kokeellista maalaustaidetta ja maalauksen olemuksen pohdintaa. Aisteja virittävään näyttelyyn sisältyi seinälle ripustettuja objekteja, tilallisia kokonaisuuksia ja ääniä.

Kuvataiteilija Satu Rautiainen rakentaa maalauksistaan huoneen kokoisia installaatioita ja leikittelee akvarellimaalauksen perinteen, tekstiilien ja erilaisen pintojen yhdistelmillä. Olen itsekin tuonut tekstiileitä osaksi maalaukokokonaisuuksia ja toteuttanut teoksia tilallisesti suoraan seiniin, lattiaan ja kattoon. Maalauksia, joihin voi astua sisään. Myös Pitkänen-Walterin teoksessa *Värikentiltä väriniityille* (2003) astutaan teoksen sisään.

Lähestyn siis uteliaana maalausta eri tavoin, vaikka pidän arvossa myös sitä perinteistä seinälle ripustettua objektiä. Voi olla, että omalla kohdallani esimerkiksi kirjan tai zinen²³ erityisyys kosketettavana esineenä nostaa jalustalle samat piirteet maalauksenkin kohdalla.

Mitä sitten on se yhteys joka syntyy maalauksen ja tekijänsä, minun, välille? Onko se jotakin, mitä voi verrata ihmissuhteeseen ja sielunkumppanuuteen

²⁰ Kuvailmani kaltaisia maalauksia oli esillä esimerkiksi Luukkalan yksityisnäyttelyssä *ÄN YY TEE*, tm•galleria, Helsinki, 16.2.–12.3.2023.

²¹ *coadapted with* (2023), Helsinki Biennaali, Vallisaari, 11.6.–17.9.2023.

²² *Tarja Pitkänen-Walter: Maalauksellisia mietteitä*, Taidehalli, Helsinki, 15.1.–6.3.2022.

²³ Zine tarkoittaa pienlehteä ja on tyypillinen julkaisumuoto valtavirrasta poikkeavalle sarjakuvalle. Zinejä painetaan usein vain pieni erä ja ne voivat olla hyvin taiteilijakirjamaisia.

tietyissä ajallisissa sekvenssissä? On vain tarkoitus ja merkitys ajassa. Ja kaikellehan on aikansa ja paikkansa – rakkauteni maalauksiini ei koskaan kestä ikuisesti. Toisinaan löydän kiintymyksen vasta kaukana tulevaisuudessa. On myös tilanteita, kun yhteyttä ei löydy.

Maalauksen ja tekijän välille syntyy väistämättä dialogi. Dialogi voi tietysti olla myös epäonnistunut ja ärsyttävä, mutta sen muodostumisen puutetta on vaikea kuvitella. Dialogin pääpaino voi olla esimerkiksi esteettisyydessä. Kuvataiteilija Liisa Pesonen kuvailee omaa taiteellista työskentelyään oivaltavasti:

”Nalle ei ole se juttu vaan miten olen sen nallen piirtänyt”.²⁴

Esteettisyyden kokemus ei siis aina liity kuva-aiheeseen vaan enemmänkin tekotapaan tai sen herättämiin tunteisiin.

20.1.2023

— — *Tässä on sisässä jokin taikuus. Jokin jota en ymmärrä itsekään.*

Onko maalaus mulle lopulta vain eri pintojen yhdistämistä samalle alustalle? Että aiheella ei varsinaisesti ole edes väliä? Valitsen usein joitain luonnoksia ja kuvia, mutten pyri niitä jäljentämään.

Tässä on kyse muusta. Jäljen jättämisestä ja sen tuottamasta nautinnosta. Jostain syvemmästä kuin vain kuvapinnasta. — —

27.2.2023

— — *Missä on alku? Vai onko parempi aloittaa lopusta? — —*

Alussa nautinto antaa oman merkkinsä. Se käskee jatkamaan tai keskeyttämään. Vain sen perusteella voin toimia, vain se kertoo minulle ja välineelle mikä on jatko. Onko kertomuksella jatkoa. Tuleeko toinen osa, tuleeko kolmas.

Piirtäminen jatkuu maalauksen muodossa, jos merkki on oikea, jos se on kohdillaan. Silloin maalaus viestii etenemisestä. Sattumanvaraisilla yhdistelmillä on omat viestinsä. Joskus tunne muuttuu vääräksi kesken kaiken. Silloin on

²⁴ Pesonen, 2023. Suullinen lähde.

kaksi vaihtoehtoa: korjaus tai tuho. Yleensä jälkimmäinen voittaa. Kaikella ei ole tulevaisuutta, ei potentiaalia. Eikä tarvitsekaan.

Usein on huono merkki antaa maalauksen levätä. Tunne voi kadota. Siihen on vaikeaa enää päästä käsiksi. Se tekee itsestään saavuttamattoman.

Mitä oikeastaan on se nautinto, jota voi kokea maalatessa? Tai työnteossa?

Katja Tukiainen on pitänyt aiheesta näyttelyn *Playground – My work is my pleasure*.²⁵ Päiväkirjaotteessaan hän kuvailee työhuoneella tapahtuvaa maalamista vaihe vaiheelta herkullisesti, kuin hyvällen:

”– Olen maalannut tytön mintunvihreälle ja vaaleanpunaiselle taustalle. Tytöllä on valkoinen kauluspaita, punainen nauha solmion paikalla ja päässään punainen suikka. Tytön hiukset olen maalannut leveällä siveltimellä ja juoksevaksi ohentamalla poltetun sienan ruskealla öljyvärillä, parilla kaarevalla vedolla niin, että siveltimen jäljet jäävät näkyviin. Läheltä katsomalla näkee, kuinka olen maalannut karkkitangon paksulla magentan punaisella ja titaanivalkoisella öljyvärillä. Olen laittanut kymmenen senttimetriä leveän siveltimeni kärkeen vuoroin valkoista ja magentan väristä maalia nokareiksi riviin. Vetäessäni sivellintä pitkin kankaan pintaa olen jättänyt neljän senttimetrin pituisen ja kymmenen senttimetrin levyisen raidallisen jäljen, toistanut sen useamman kerran edellisen viereen ja saanut aikaan raidallisen janan, joka näyttää karkkitangolta. Tangon suorat ääriviivat ovat syntyneet maalarinteipeillä maalia rajaamalla muutamaa päivää aikaisemmin maalaamani tytön kasvojen päälle. Olen kuljettanut sivellintä teippien yli. Paksu maali on rajautunut teippiin. Olen poistanut teipit maalin vielä ollessa märkää. Vielä kuivuttuaankin maali näyttää pursuavan ääriviivojensa yli, sen impasto näyttää herkulliselta. Maalatessani en ole miettinyt karkkitangon symboliikkaa. Olen työskennellyt käsilläni ja katsonut, miten maali toimii tahtoni alla. Olen valinnut karkkitangot tyttöjeni attribuuteiksi, aseiksi nuorten naisten käsiin, satumaiseen lapsen maailmaan viittaaviksi symboleiksi. Olen ehkä ajatellut keppien muita mahdollisia merki-

²⁵ *Katja Tukiainen: Playground – My work is my pleasure*, Galleria Korjaamo, Helsinki, 15.10.-22.11.2009.

tyksiä, mutta en ollut antanut mielleyhtymien tulla tielleni rajoittamaan sitä, mikä on tuntunut työhuoneella oikealta.”²⁶

Tukiaisen mukaan keskeistä maalauksen nautinnon toteutumisessa on maalaus-tapahtumaan keskittyminen, eläytyminen ja tietynlainen fyysisyys, mutta myös pelkkä jäljen katsominen.²⁷ Tunnistan tämän.

Otan teosteni välivaiheista paljon kuvia, ja jos olen erityisen mieltynyt johonkin – oli se sitten kokonainen teos tai pienistä pienin siveltimenveto – saatan palata siihen useita kertoja työhuoneen ulkopuolella. Ikään kuin maistelemaan. Ehkä tämä on osa myös tulevaan työskentelyhetkeen virittäytymistä.

Myös taidemaalari Anna Tuori peräänkuuluttaa maalauksen nautintoa. Huomion keskittämistä aiheen sijaan siihen, millä tavoin teos tehdään. Vapautta ja ilmaisuvoimaa, taidetta keinona tuoda esille jotakin sellaista, mitä ei voi ilmaista muulla tavoin.²⁸ Tämä välittyy Tuorin teoksista.

Palautan mieleeni jonkin nautinnollisen maalaushetken. Edellisestä maalauskerrasta on jo aikaa, niin käy aina näyttelyn päätyttyä. Tauko on väistämätön. Palauttaminen menee kaiveluksi.

Ajattelen kurottelua maalaus pohjan yllä. Polvien naksattelua, hengityksen muuttumista raskaaksi. Lähes hengästyttäväksi. Liikkeestä tulee kuin tanssia. Elehdin maalauksen äärellä elkein, joilla en elehtisi missään muualla. Väriyhdistelmän värähtely, hehkuminen²⁹. En ymmärrä mitä olen tekemässä mutta jatkan.

Havaitsen samanmoiset tanssijan elkeet Tukiaisen työskentelyssä. Tai niin tapahtuman itse tulkitsen, askelluksen, immersion. Tahdin määrää liike ja sanattomuus. Avain löytyy maalausten kuuntelemisesta.

²⁶ Tukiaisen 2022, 49–50.

²⁷ Tukiaisen 2022, 51–53.

²⁸ Parkkinen 2020a & Parkkinen 2020b.

²⁹ Kts. hehkumisen ihmeellisyydestä myös Pitkänen-Walter 2006, 87.

Kuva 1. Kevään tulo väistötilan työhuoneella.

Kuva 2. Jäätelön-
vihreä muovikissa.

2. Kirjoittaminen ajatteluna, keskusteluna ja kuvana

Ajattelen, että kirjoittaminen on piirtämistä kirjaimilla ja lopulta sanoilla.

Myös kirjoittaessani tavoittelen sitä tiedottomuuden tilaa, jonka parhaassa tapauksessa saavutan maalatessani tai piirtäessäni. Tämä on toisaalta nurinkurista, koska kirjoittamisessa on tietyn muotoisia vakiintuneita merkkejä ja niiden keskinäisten suhteiden kautta syntyviä merkityksiä. Kirjoittaminen noudattaa sääntöjä, joista olen muunlaisessa käden ja ajatuksen välisessä yhteydessä vapautunut.

Kuvataiteilija ja tutkija Jyrki Siukonen kirjoittaa itseltään piilossa olevasta, hiljaisesta ajattelusta. Siitä, kun työskentelyyn vaipuu niin syvälle, että unohtaa ajatella mitä ajattelee sen aikana.³⁰ Tällaisen työhuonepäivän jälkeen en itse mieluiten kirjoita, ainakaan heti. Sen sijaan haluan viipyillä työskentelyn jättämässä tunnejäljessä.

Samalla lailla katoavuuden kokemuksen aiheuttavan kirjoitushetken jälkeen haluan pysytellä kadoksissa tovin.

21.11.2022

Siellä oli pensaita ja ainakin raparperia ja maita ja multaa, ehkä takiaiset tarttuivat paidanhihaan tai hihansuuhun. – –

Kirjoitan havainnoista, mieleen pulpahtaneista yksittäisistä muistoista ja ajatuksista. Jos mieleeni tulee jotain merkittävältä tuntuva, kirjaan sen ylös myöhempää käyttöä varten.

Kirjoittaminen on minulle sekä työskentelyä että työväline.

Silloin kun kirjoitan, en halua ajatella kirjoittavani mitään merkittävää. Kirjoittamiseni on sarja yhteen kietoutuneita fragmentteja, jotka ennen pitkää muodostavat keskenään dialogin. Toisinaan yhteydet muodostuvat vasta jälkeensä, joskus huomaa linkit pitkänkin ajan päästä.

³⁰ Siukonen 2011, 15–16.

Tässä opinnäytteessä päiväkirjamerkinnoilla ja muistiinpanoilla on keskeinen rooli, sillä kirjoitan, tai oikeastaan kirjoitamme, yhdessä. Tämä teksti on jälleennäkeminen nykyisen ja menneen itseni välillä.

Päiväkirjat ja muistiinpanot

Kirjoitan kaikkialla ja milloin tahansa.

Alustana voi olla irtopaperi, vihko, kuittipaperin kääntöpuoli, nenäliina, tai mikä hyvänsä piirtimen vastaanottava materiaali. Useimmiten luottovirkaa toimittaa kuitenkin puhelimeni muistiinpanosovellus. Teen muistiinpanoja yöllä sängyssä makoillessa, unten rajapinnalla, vessassa, bussissa, suihkussa tai vaikka kesken kävelyn.

7.3.2023 klo 23:52

mitä tekisin nyt mieluiten jos saisin tehdä ihan mitä vain?

sain veljeltä hänen lapsuudenaikaisia sarjakuvia ja käsikirjoituksia. näin jonkun toivonpilkahduksen. kuinka paljon se oikein aikoo pilkistää? kuinka sen saa paljastettua? valjastettua?

rutiini on hyvästä. joskus. jossain määrin.

olen alkanut nähdä unia. tai muistaa niitä. ne ovat enimmäkseen painajaisia. painajaisessa on sana paino, painon minä tunnen. jonkin maata kohti vetävän voiman.

näin kuinka olin taas töissä samassa opiskelijakahvilassa jossa olin melkein viisitoista vuotta sitten ja tein kaiken väärin. näin kuinka kehossani kasvoi alku ja tunsin kauhua. näin kuinka olin pidätettynä ja varmasti syyllinen, mutta loppu jäi auki.

yöllä kotikadun yli vipelsi pieni hiiri. näin sen koska on taas satanut lunta. yritin nähdä sen paremmin mutta juuri kun olin lähempänä se imeytyi naapuritalon kivijalkaan.

Puhelimen näytölle pohdiskelu on vaivatonta: en välitä lyöntivirheistä, isoista alkukirjaimista tai välimerkeistä lainkaan. Kynnys on matala: merkinnät saavat olla yksittäisiä sanoja, sanajonoja, ajatusvirtaa tai kokonaisia mietitympiä

virkkeitä. Paperille kirjoittaessa muodostuu usein jokin viitepituus, jonka alittaminen luo paineita. Puhelimella olen pituusrajoituksista vapaa, enkä vertaile merkintöjä toisiinsa reaaliajassa.

Saatan olla kirjoittamatta pitkiä aikoja tai kirjoittaa yhden päivän aikana valtaavan määrän muistiinpanoja. Muistiinpanot ovat osa ajatteluani ja jälkeeni näin niitä lukemalla usein löydän tai muistan jotain, minkä olen unohtanut.

Muistiinpanot ovat arkistoja. Jokainen tässä tutkielmassa esiintyvä päiväyksellinen merkintä on osa tätä arkistoa. Kellonaika erottaa digitaalisen merkinnän paperisesta.

Päiväkirja täyttyy päivittäin uudesta sanottavasta, vaikka kuinka yrittäisi kirjoittaa täysin samasta asiasta kuin edellisinä päivinä. Työpäiväkirjan otteet ovat ikään kuin tiettyyn hetkeen sidottuja miniesseitä.

Lyyrinen essee on kirjallisuuslajina eräänlainen hybridi, jossa sekoittuu runous, essee ja fragmentaariset tekstilajit kuten muistelmat ja päiväkirjamerkinnät. Lyyrisen esseiden kertoja on vapautunut: se ei ole vangittuna lineaarisen kertomuksen kahleisiin. Jalansijaa lyyrinen essee on saanut erityisesti feministisen kirjallisuuden kentällä.³¹

Pidän lyyrisen esseiden *verkostomaiseksi*³² luonnehditusta muodosta. Myös opinäytteeni kontekstissa päiväkirjamerkintäni ovat osa laajempaa kokonaisuutta, mutta ne toimivat myös irrallisina kaunokirjallisina fragmentteina eivätkä sinällään vaadi kontekstualisointia.

Olen havainnut päiväkirjan arvokkaaksi osaksi taiteellista työskentelyä. Monen kuukauden työpäiväkirjaa on mahdotonta kirjoittaa jälkikäteen. Sääntöisesti tehdyn päiväkirjan selailu ja lukeminen voi sen sijaan viedä uusien yhteyksien äärelle, uusiin oivalluksiin.

Myös maalaukseni voi tulkita eräänlaisina päiväkirjamerkintöinä tai muistiinpanoina eletystä elämästä. Ne ovat aikaikkunoita esimerkiksi hetkeen, tunteeseen tai kokemukseen. Minulle ne ovat myös paikkoja.

³¹ Ala-Hakula Riikka, 2020.

³² Ala-Hakula Riikka, 2020.

Listaamisen praktiikka

15.3.2023 klo 23:47

asioita joita en uskonut ajattelevani: ylivenähtäneet tulppaanit ja narsissit joita en raaskinut heittää pois, kuivuneet ruisleivänpalat, rapiseva käärepaperi, bussissa edessä istuvan takaraivo, naapurin pitkäjalkaisen koiran uusi takki

asioita joita olisin halunnut ajatella: serigrafiakuviot tyynyliinassa, naapuritalon uusiutuva graffiti, pieni ruskealasininen käsityömuki työhuoneella, lyyraviikunan pudonnut lehti

en uskonut että mia kankimäen romaani palaa minulle näin

yhtäkkiä se tuntuu merkityksellisemmältä kuin koskaan

kannattaako romaani lukea uudestaan nyt vai alkaako se ohjailta liikaa? pitäisikö ensin luottaa muistiin?

Listaamisesta tuli oleellinen osa kevättäni 2023. Silloin kun en tiennyt mitä kirjoittaisin tai tekisin, tein listoja. Listaaminen oli turvasatama. Se auttoi myös havaitsemaan sellaista, mitä en ollut ymmärtänyt havaita. Listaamispraktiikan innoittajana on mitä selvimmin ollut Mia Kankimäki ja erityisesti hänen Japaniin sijoittuva matkakertomuksensa *Asioita jotka saavat sydämen lyömään nopeammin* (2013).

Kankimäen teos perustuu niin ikään pikkutarkkaan elämähavaintojen listaukseen: japanilaiseen Heian-kauden hovinaiseen Sei Shōnagoniin. Luin Kankimäen romaanin ensimmäisen kerran lähdettyäni Kiotoon vaihto-opiskelemaan edellisten opintojeni aikana. Teos tarjosi lohtua ja vertaistukea ja imaisin sen itseeni täysin.

Yllättäen Kankimäen romaani hiipi takaisin kuvioihin silloin kun työskentelin Kuvan Kevät -näyttelykokonaisuuden parissa. Päätös ei ollut tietoinen – ehkä kehoni muisti sen lohdun, jota olin aiemmin kirjasta saanut.

Listani koostuivat pääasiallisesti pienistä visuaalisista ja tunnepohjaisista havainnoista. Tarkastelin työhuonettani, kotimatkaani ja kotiani, kiinnitin tietoisesti huomiota pienistä pienimpiinkin asioihin. Huomasin, että listaaminen viritti uteliaisuuttani ympäristöä kohtaan.

Huomasin, kuinka kiinnostavia huomioimattomat asiat olivatkaan.

Ehkä objekti tai muu ihmisruumiista irrallinen osa onkin *olio*, joka ei ole passiivista materiaa vaan itsenäinen toimija, pohtii yhdysvaltalainen filosofi ja poliittinen teoreetikko Jane Bennett teoksessaan *Materian väre* (2020).

Bennett avaa kohtaamistaan kadulla levänneen roska-asetelman kanssa, jonka osat muuttuivat tavaroista olioiksi. Nuo tavarat aiheuttivat löytäjässään paitsi affekteja eli tunnelatautuneita kokemuksia, mutta olivat vuorovaikutuksessa myös ympäristönsä ja toistensa kanssa. Ne olivat *olio-voiman* ilmentymä.³³

Huomioimattomista asioista tekemissäni huomioissa on samankaltaisia piirteitä. Jäätelönvihreän muovikissan silmät eivät olisi hohtaneet vetovoimaa herättäneellä tavalla kissan takaraivon läpi, jos olisin katsonut objektia toisenlaisena päivänä, toisenlaisessa mielentilassa ja toisenlaisissa valo-olosuhteissa.

Muistan, kuinka lapsena olin herkkä maailman yksityiskohdille. Kiinnitin huomiota perhosen siipien pölyn kimalteluun ja sammakonkudussa näkyvään piskuiseen hännänpäähän. Tulin iloiseksi, kun tavoitin samankaltaisen lämmön, jota tunsin silloin. Halusin toistaa saman lämmön myös maalauksissani.

22.1.2023

– – *Asioita joista en pidä: kylmyys, kuumuus, kylvyssä ihon rypistyminen ja muuttuminen kumimaiseksi ja se kuuman kylvyn aiheuttama paha olo.*

Värit ovat universaaleja. Täytyy vain tehdä siitäkin huolimatta että epäonnistuu.

31.3.2023 klo 23:45

näkymiä työhuoneelta:

eerolta³⁴ saatu lamppu, annan jättämä kiitosviesti, vanhan työhuoneeni peili, lauran tuliaisena tuoma simpukkakynttilä (ehkä mehiläisvahaa)

³³ Bennett 2020, luku 1 *Olioiden voima*, alaluvut *Olio-valta eli ulkopuoli & Olio-voima 1: roska*.

³⁴ Kun puhun Eerosta, viittaaan kuvataiteilijakollegaani, työhuonekumppaniini ja ystäväni Eero Yrjölään. Tapasin Eeron edellisten opintojeni aikana Aalto-yliopiston

työhuone on pesä

tänään maalaus johdatti, se antoi sanoja ja ohjeita. en yhtäkkiä voinut luottaa havaintoon, koska sen lisäksi tuli jotain muuta. havainto täydentyi kokemuksella ja tunne-elämyksellä väreistä ja niiden vuorovaikutuksesta. minä en ollut tekijä, maalaus oli.

kuu on puoliksi avoin

Sanan ja kuvan suhde

Puhun usein sarjakuvataiteesta taiteellisen työskentelyni käännteentekijänä. Sarjakuvasta tuli oleellinen osa menetelmiäni vasta vuonna 2016, kun aloittelin ensimmäistä sarjakuvaromaaniani.

Mitä enemmän käsikirjoitin ja tein sarjakuvia, sitä kirkkaammin havahduin sanan erityiseen merkitykseen työskentelyssäni. Hyödynnän sarjakuvissani monesti esimerkiksi päällekkäistä kerronnallisuutta sekä kuvan ja sanan ristiriitoja.

Sanat tuovat kuvakertomukselle lisäarvoa ja päinvastoin. Kirjallisuustieteilijä Kai Mikkonen näkee kuvan ja sanan suhteen *luovana vuorovaikutuksena*. Kuva ja sana ovat siis toisistaan erillisiä, mutta vaikuttavat toisiinsa ja luovat yhdessä tulkintoja ja merkityksiä.³⁵

Perinteisesti sarjakuvassa on kyse kuvan ja sanan liitosta, joka muodostaa kolmannen merkityksen. Mutta entä jos sarjakuvan kaikki yksittäiset kuvat irrottaisi toistensa välittömästä läheisyydestä?

Katja Tukiaisen yksityisnäyttelyssä *Painted Paths* Galleria Halmetojassa oli esillä kymmenosainen maalaussarja.³⁶ Maalaukset saattoi lukea yhdeksi jatkuvaksi kokonaisuudeksi, sillä ne olivat samankokoisia ja visuaalisesti yhteneväisiä ja niiden nimet muodostivat jatkumon. Lisäksi jokaisessa maalauksessa oli Tukiaiselle ominaisin kaunokirjaimin maalattuna tekstipätkä lorua, joka,

taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa. Hänen ajattelunsa, taiteensa ja tukensa on vaikuttanut suuresti siihen, mitä olen tekijänä tällä hetkellä.

³⁵ Mikkonen 2005, 7, 44 & 56–57.

³⁶ Tukiaisen näyttely oli esillä Galleria Halmetojassa 4.–27.11.2022.

edelleen, jatkui maalauksesta toiseen. Kukin sarjan maalaus oli oma yksikönsä. Oliko siis kyseessä maalaus, sarjakuva, maalauksellinen sarjakuva vai jotain muuta?

Kulttuuritoimittaja ja tietokirjailija Ville Hänninen täsmentää sarjakuvan olevan yhtä lailla kertomusta kuin yksittäisiä kuvia. Kokonaisuus määrää tahdin. Kyse on lopulta siitä, mihin tekijä päättää kiinnittyä, mitä painottaa.³⁷ Tukiaisen näyttely oli ilahduttava esimerkki sarjakuvan ja maalauksen (tai ylipäätään kuvataiteen) rajojen ylityksestä.

Belgialaissyntyisen poikkitaiteellisen kuvataiteilijan Francis Alÿsin maalaukset viestivät ripustettuna sarjakuvallisuutta ja harkittua tarinankerrontaa. Ne keskustelevat toistensa kanssa hillityllä äänensävyllä. Kertomus muuttuu välittömästi, jos yksikin maalaus poistetaan kokonaisuudesta. On mahdollista, että sarjakuvataustani takia katson väistämättä myös maalauksia sarjakuvalinssin läpi.

Sarjakuvaa voi ajatella myös tilana. Sarjakuvassa on kuvan ja tekstin lisäksi sivuja, aukeamia, ruutuja tai muuta rytmitystä sivun sisällä sekä lempelementtini *tyhjyyys*. Se tyhjä tila, joka jää varsinaisen kertomisen ulkopuolelle. Se tyhjä tila, joka on vähintään yhtä tärkeä kuin täytetty. Sama tyhjä tila, joka jää ratkaistavaksi maalaussarjan maalausten välille ripustuksessa.

Maalaukseni voisi ajatella olevan periaatteessa yksittäisiä kuvia, ruutuja, sanoja. Useampi yhteen määrätty maalaus on kuitenkin väistämättä kokonaisuus, sivu, virke. Haluan ajatella, että yhteen ripustetut maalaukokokonaisuuteni muodostavat sarjakuvanomaisen kertomuksellisen tahdin.

22.2.2023

*silloin kun aurinko
lämmittää lempeästi kasvojasi
olemme lähempänä merkkipäiväsi*

*ainakin näin monta sormeaa
ja näin monta varvasta*

³⁷ Hänninen, Ville 2023.

*ja vielä näin monta sormea
niin olemme perillä*

*ja kun päivänkakkaroiden silmut ojentuvat
ja ensimmäiset nuput puhkeavat
ja sitten pursuavat auki terälehti kerrallaan
jo olemme aivan liki
niin lähellä
että uloshengitys tuntuu kylmältä sipaisulta kostealla iholla – –*

Kuvaa, opinnäytteeni viitekehyksessä esimerkiksi maalausta, on vaikeaa tulkita ilman sanoja. Maalauksen sanallistaminen on kuitenkin visuaalisen *kääntämistä* verbaaliseksi, eikä käänös kuvasta sanaan tai päinvastoin voi koskaan vastata täysin ”alkukielistä” ilmaisua.³⁸ Toisaalta, voisiko ajatella, että taiteilijakirjoituksessa on kyse täydentämisestä suoranaisen kääntämisen sijaan?

Ajattelen, että tässä kirjoituksessa esiintyvät maalausten kuvailut, muistiinpanot ja päiväkirjamerkinnot tarjoavat kerronnallisen lisätason maalauksiini ja päinvastoin.³⁹ Tätä tekstiä ei olisi olemassa ilman teoksiani, eikä työpäiväkirjamerkintöjä ilman taiteellista työskentelyä. Teokset olisivat toki olemassa ilman yhtäkään sanaa, mutta esimerkiksi nimeäminen on minulle niin merkittävää, että kokisin teokseni nimettöminä puutteellisiksi. Mikkosen sanoin:

”Jo taulujen nimi luo yhteyden kuvan ja kielellisen merkityksen välille: nimi on tapa katsoa taulua, näkökulma maalaukseen.”⁴⁰

Mikkonen selventää, että teoksen nimi ankkuroi katsojan tarkastelemaan nimen ja teoksen välistä vuorovaikutusta. Tämä voi tuoda teoksen lukuun lisämerkityksiä ja -jännitteitä suhteessa siihen, ettei teoksella olisi nimeä lainkaan.⁴¹ Teosten nimeäminen on minulle myös osa kertomuksellisuutta.

³⁸ Kts. myös Mikkonen 2005, 13–20.

³⁹ Kts. myös Mikkonen 2005, 58–60. Mikkonen puhuu ranskalaisen kirjallisuudentutkijan Roland Barthesin teorian valossa muun muassa kuvan ja sanan mahdollisuudesta täydentää toisiaan.

⁴⁰ Mikkonen 2005, 181.

⁴¹ Mikkonen 2005, 83–84.

Teosnimien tavoin myös muistiinpanoni ja päiväkirjamerkintäni, muut sanani, ovat pieniä mutta merkittäviä ankkureita maalausteni sisältöihin ja tarinankerontaan.

20.3.2023 klo 00:40

*— kävelin paksussa sumussa, puhuin vallilan kallioista ja leikkipuistosta,
näin rotan
jostain tuli savun haju*

*jaksan vielä keittää teetä, eilen kaadoin teet pitkin mattoa ja lattiaa maidon
samentamaksi lätäköksi
ja jotenkin en edes ensin harmistunut
hain vadin ja harjan
ja lopulta vein koko maton kylpyhuoneeseen*

mutta vieläkin se haisee jollekin joka ei tunnu kodilta

3. Hiili, maali ja kalkki

Keskustelin kahvin äärellä sarjakuvista ja freskoista entisen opettajani, sarjakuvataiteilija Matti Hagelbergin kanssa. Keskustelun lomassa opin sarjakuvan, tarkalleen ottaen englanninkielisen *cartoon* sanan, etymologiasta kiinnostavan faktan ja selvitin käsitteen alkuperää myöhemmin tarkemmin.

Englannin kielen *cartoon*, italian kielen *cartone* ja ranskan kielen *carton* juontavat juurensa jo 1670-luvulle, jolloin sanalla tarkoitettiin luonnospaperia.⁴² Samaa paperia käytettiin myös freskojen luonnostelussa: luonnos rei'itettiin neulalla paperiin, minkä jälkeen paperi kiinnitettiin seinälle. Reikien lävitse töpöteltiin hiilipölyä, joka tarttui kostean laastin pintaan.⁴³

Nostin tämän historiallisen metodin esille siksi, että siihen kietoutuvat kaikki Kuvan Kevät -kokonaisuudessa käyttämäni menetelmät: seinään tehty hiilipiirros ja sarjakuvallisuus, maalaus sekä fresko.

Piirtäminen

14.9.2019 klo 19:06

jos piirtäisin sen luurangosta lähtien heräisikö se henkiin

pupu tupuna

tirkistely omaan lapsuuteen, ikkuna sisälle

Muistan elävästi, kuinka sain lapsena mielestäni nerokkaan idean. Päättelin, että piirretyn hahmon voisi ehkä herättää paperista henkiin, jos sen systemaattisesti piirtäisi luurangosta lähtien aina viimeiseen vaatekappaleeseen.

Kuljetin lyjykyneä kieli suunpielessä, kumitin huolellisesti jo piirtämäni luut ja sisäelimet, ja piirsin taas. Hahmo ei noussut paperista ja olin syvästi pettynyt. Siitä huolimatta piirtämisessä on ollut minulle aina jokin erityinen voima, la-
taus.

⁴² Zafarris, Jess 2018. Lisätietoa: <https://uselessetymology.com/2018/01/10/the-etymology-of-cartoon/>

⁴³ Wickham, Annette 2015. Lisätietoa:

<https://www.royalacademy.org.uk/article/daniel-maclise-what-is-a-cartoon>

7.4.2023 klo 23:21

piirtäminen on ajattelemista käden liikkeen välityksellä. ajatus ei pysähdy vaan siirtyy käden kautta ulos suoraan, pureskelemattomana, raakana ja siten kai-kista mielenkiintoisimpana. ajattelin piirtää suoraan seinään jotta saisin kiik-kiin sen hetken, ajatuksen, jota on muutoin vaikea tavoittaa. – –

16.1.2023

– – Tussilla on hyvä luonnostella, se liukuu ja hankaa paperia. Mustavalkoinen riisuu värien mahdollisuudet. Luonnoksiin (samoihin) on helpompi tarttua. – –

Vaaleanpunainen valo, tuulen ulina ja helisevät lasit. Kilpajuoksevat vesipi-sarat ikkunoissa.

Seuraavaksi: jatka isoa. Piirrä maalaten. Ja päinvastoin.

22.2.2023 klo 00:22

– – tänään maalaaminen jännittää. jännitti. tunne ei anna edetä. tein tussiluon-noksia, sitten maalasin jämpäpohjalle niin kuin piirrän sarjakuvaa.

miltä teksti näyttää maalauksessa?

mitä sarjakuva tekee maalaukselle?

mitä piirustus on?

Piirtäminen on minulle ajattelua. Piirustuskohteet voivat olla mitä tahansa, yleisimmin jonkinlaisia havaintoja arjesta, tilanteita, ihmishahmoja, tiloja tai näiden kaikkien yhdistelmiä.

Minulla on liuta erilaisia luonnoskirjoja, joihin toisinaan piirtelen. Piirrän enimmäkseen lyijykynillä, kuulakärkikynillä, hiilellä ja tussilla. Edellisen sarjakuvaromaanini tein maalauksellisia osia lukuun ottamatta kokonaan lyijykynin. Nykysarjakuvassa lyijykynä alkaa olla hyväksytty ja arvostettu väline.⁴⁴

⁴⁴ Suvi Ermilän *Jälki* (2017) ja Susanna Kesäsen *Ja 10 muuta joita en muista* (2021) ovat tehty kokonaan lyijykynällä. Myös belgialainen kuvataiteilija Dominique Goblet on toteuttanut sarjakuvaromaaninsa *Pretending is Lying* (2017) lähes pelkin lyijykynin.

Työhuoneellani on suuri paperirulla, johon piirrän tussilla. Käytän piirtimenä sivellintä ja vaihtelen piirtokättä oikean ja vasemman välillä. Siveltimestä huolimatta tämä on minulle piirtämistä, ei maalaamista. Tussimaalaukset ovat asia erikseen.

Tussipiirtäminen on hyvää verryttelyä. Kierrän rullaa aina auki sitä mukaa kun vapaa piirustustila täyttyy ja samalla rullaan kiinni täydestä päästä. Kutsun rullapiirustuksia *behind the scenes* -teoksiksi, koska ne ovat minulle eräänlaista hiljaista työskentelyä. Haluan laittaa rullan vielä joskus esille kokonaan avattuna.

26.3.2023 klo 00:58

piirustuksen viiva ja ajattelu muuttuu nopeammaksi ja katkonaisemmaksi ja lopulta ehtyy

pi pi pi pi pi pipipi i

Piirtämiseni ei rajoitu vain paperille tai kankaalle: olen tehnyt hiilellä suuriakin tilallisia piirustuksia suoraan seinään. Hiilellä piirtäminen muistuttaa aina maalaamista. Toisinaan tuntuu jopa siltä, että kun piirrän niin maalaan ja kun maalaan niin piirrän.⁴⁵

Tiesin, että haluaisin tehdä seinäpiirustuksen osaksi Kuvan Kevät -kokonaisuuttani. Tarkoitukseni oli kokeilla, kuinka maalaukset reagoisivat piirustukseen ja päinvastoin, sekä millaisia ripustusmahdollisuuksia näiden eri yhdistelmät tarjoaisivat.

Hiili muistuttaa henkäystä: se hetken on, ja sitten se katoaa olemattomiin. Ajattelen sitä puuta, joka hiili on kerran ollut. Ja sitä, kuinka kämmeneni ja kynnenaluserni täyttyvät mustista pisteistä lopulta peittyen kokonaan valottomaan mustuuteen. Ja haavaumille kuivuneita sormiani, koska haluan tuntea materiaalin ihollani.

⁴⁵ Skotlantilaisyyntyisen kuvataiteilijan Graham Littlen (s.1972) kerroksellisia värikyinäpiirustuksia voisi luulla maalauksiksi. Värikyinin ja guassein tehdyssä teoksessa *Rose Lady* yhdistyy Littlelle ominainen muotikuvaston ja romantiikan ajan maalaustaiteen henki, sekä postmodernismi.

Hiili muistuttaa aina myös elävän mallin piirtämisestä.

Seinään piirtämisessä korostuu hetkellisyys, sillä pesen aina lopulta piirustuksen pois. Peseminen on kiinnostava työvaihe, koska piirustus haalistuu asteittain ja välivaiheet näyttäytyvät aina uusina teoksina. Pesemiseen voi kulua jopa enemmän aikaa kuin itse piirtämiseen.

6.3.2023 klo 1:06

piirustuksen purku

imuroi ensin tehokkaalla pölynimurilla koko seinä. voit vaihtaa suuttimen tai tarvittaessa askarrella sellaisen sienestä ja nippusiteestä.

juoksuta vettä kahteen ämpäriin. laita toiseen lisäksi ihmiesieni ja toiseen pesurätti. halutessasi voit käyttää lisänä sumutettavaa pesuaineliuosta.

ihmiesieni ei saa valua vettä. hankaa sienellä päättäväisesti seinää niin kauan että jälki lähtee seinän syvimmistä huokosista ja muuttuu liehuvan harso-maiseksi. jatka pyyhkimistä kostealla rätillä. puhdasta ei tule joten turha on sitä tavoitellakaan.

toista niin kauan kunnes olet käsitellyt koko alueen.

lopuksi maalaa seinä kauttaaltaan valitsemallasi maalilla.

ensi kerralla osta painepesuri tai vastaava.

Maalaaminen

14.12.2021 klo 3:14

maalaus, silitys, fyysisyys

en oo fyysinen, vaikeaa

Eräänä yönä, jo ennen kuin aloitin maisteriopintoni Kuvataideakatemiassa, huomasin ajattelevani maalaamista silittämisenä. Ajatus tuntui niin merkittävältä, että kirjoitin sen ylös.

Silittäminen voi olla sipaisunomaista, hyväilevää, rajua tai vaativaa, mutta siinä on aina läsnä jonkinlainen hellyys. Tuo hellyys on niin fyysistä, että se tuntuu luonteelleni lähes ristiriitaiselta. Maalaamisessa ruumiini on koetuksella.

Maalaamisessa maalaaminen tuntuu ainakin yhtä tärkeältä kuin lopputulos. Ehkä jopa tärkeämmältä, koska maalaamisen aikana olen mukana koko keholla, tunneskaalalla ja herkkyydellä. Parhaassa tapauksessa myös lopputulos vaikuttaa samankaltaisesti. Toisinaan ei.

19.1.2021 klo 23:51

Ajattelin etten jaksanut mitään. Ajattelin myös sivuuttaa ajattelemiseni ja edetä hitaasti edes johonkin pisteeseen. En yleensä tykkää jättää keskeneräisiä hommia makaamaan mutta eilen ei ollut vaihtoehtoja. Piti lähteä.

Vaaleanpunainen oksettaa, ainakin vähän. Ajattelin sivuuttaa myös tämän epämiellyttävän tunteen vihertävillä sävyillä.

Maalaus eteni pidemmälle kuin olin ajatellut. Siitä tuli jotenkin erilainen. Juuri kun eilen mietin tyhjyyttä ja sen antamaa tilaa niin täytin tämän kankaan pintalan tupaten täyteen. Mutta hengittävästi. Se toimii nyt, vaikka ei välttämättä enää hetken kuluttua.

Tein myös pienen yhden toisen maalauksen päälle. Se ei ollut tärkeä. En ole varma pidäkö tästäkään, jokin haroo vastaan. Ehkä se ei ole tarpeeksi. Tai sitten se on juuri niin tarpeeksi kuin se valitsi olla.

Jatkoin viimein isoa. Se on liian suuri ollakseen pieni mutta liian pieni ollakseen riittävän suuri. Odotukseni sen suhteen eivät kapua korkealle.

Olen monesti kyseenalaistanut maalausteni aiheita ja yrittänyt sen takia lähestyä maalaamista idealistisesti, liian suoraviivaisesti. Siinä toivossa, että teokseni olisivat siten tärkeämpiä, vakuuttavampia ja järjellisempiä. Ja lopulta todennut, ettei sellainen työskentelytapa sovi minulle.

Maalaan parhaiten silloin, kun annan itselleni luvan maalata vapaasti. Joskus se vaatii tsemppaamista ja epämiellyttävien ajatusten karistamista. Olen huomannut, että tekeminen ruokkii tekemistä. Jos aloitan liiallisella miettimisellä,

jään helposti jumiin. Jos taas aloitan tekemällä, ajatukset ja oivallukset seuraavat lopulta perässä.

Tukiainen kiteyttää ihanasti:

”Maalaukseni kertovat maalaamisesta.”⁴⁶

Ja ajattelen että totta, niinpä kertovatkin.

Alleviivaan vielä selvennykseksi, että maalauksen kertomuksellisuus on minulle olennaista. Minullahan on varastollinen kertomuksia, joita voisi esiintyä teoksissani. En vain voi lukita heti prosessin alussa yksittäisen teoksen sisällyksi tiettyä kertomusta, vaan suunta määräytyy työskentelyn myötä.

Eeva Peura on hyvä esimerkki tarinallisesta maalarista. Peura ei koe tarpeelliseksi selittää maalauksiaan, mutta hän on käyttänyt teostensa lähtökohtina kirjallisuutta, arkisia huomioita ja taidehistoriallisia viittauksia.⁴⁷

Tarinallista, tilallista ja kerroksellista runsautta sain kokea myös kuvataiteilija Outi Heiskasen retrospektiivissä Ateneumissa.⁴⁸ Heiskasen risuviivaiset grafiikat toimivat niin yksittäisinä teoksina kuin laajoina kokonaisuuksina. Toisinaan hän painoi useita eri laattoja samalle paperille kuin jatkumoksi – tästä minulle tulee mieleen sarjakuvakerronta.

Haen itse maalauksissani viivaa ja kerroksellisuutta. Silloinkin, kun varsinaisia kerroksia on näennäisesti vähän. Kerroksellisuudella tarkoitan erilaisten tekstuurikontrastien hyödyntämistä, kuten vaikkapa akvarellimaisen jäljen ja paksun maalin tai maalauksellisen pinnan ja ohuen viivan yhdistämistä.

12.3.2023 klo 1:48

– – jokin ei toiminut liikkeen ja värin kanssa. vuoropuhelu jäi laihaksi. otin kuvia prosessista mutta en halua katsoa niitä. haluan yllättyä tuorein silmin työhuoneella, ehkä silloin ajattelen toisin.

⁴⁶ Tukiainen 2022, 65.

⁴⁷ Römpötti 2022.

⁴⁸ Outi Heiskasen retrospektiivi oli esillä 8.10.2021–9.1.2022 Ateneumin taidemuseossa, Helsingissä.

ripustin maalauksia seinälle pois tieltä ja ne toimivat hiilipiirustuksen kanssa jännittävästi. ajattelin taas piirtämistä ja sen suhdetta maalaukseen. ajattelin listakehysten tekemistä pienempiin teoksiin.

tänään katsoin hannibalin ja ajattelin taas nelisilmäisiä perhosia. milloin perhosaiheisia maalauksia on liikaa?

Materiaalivalintojani ohjailee käytännöllisyys, saatavuus ja tunnepohja. Olen maalannut vesiväreillä, guasseilla, akryyleillä, öljyväreillä, munatemperalla, tussilla ja kaikella mitä on ollut käden ulottuvilla. Maalaus pohjina on ollut kangasta, levyä, erilaisia kierrätysmateriaaleja ja paperia.

Kankaalle maalaamisessa olin pitkään lukkiutunut akryylimaalaihin niiden lyhyen kuivumisajan takia. Myös vesivärimäisyys on akryylin etu, ja vettä käytinkin ohentimena melkoisesti.

Materiaaliopin kurssikokonaisuus, josta kerron seuraavassa luvussa lisää, innosti taas öljymaalien pariin. Äkkiä huomasin, että tietynlaista jälkeä onkin paljon miellyttävämpää tehdä öljymaalilla kuin akryylillä. Myös oilstickit eli puikkomaiset öljyvärit tulivat tutuiksi.

Olen maalausaineiden suhteen kuitenkin edelleen avoin ja maalaan paljon myös sekateknikoita. Saatan tehdä vesivärimäisiä pohjamaalauksia akryylillä ja jatkaa maalausta öljymaalilla. Tai maalata vanhan akryylimaalauksen päälle öljyväreillä. Olen käyttänyt pohjamaalauksessa toisinaan myös vesivärejä.

Runsaista interiöörikuvauksistaan tunnettu taidemaalari Karoliina Hellberg pohtii maalaamisen välineitä paitsi konkreettisella myös metodisella tasolla. Hellberg täsmentää, että vaikka maali ja kangas ovat maalaamisessa oleellisesti läsnä, ne ovat hänelle toissijaisia. Maalin ja värin järjestäytymisen välineenä on nimittäin itse maalaustapahtuma.⁴⁹

Hellbergin pohdinta huipentuu siihen, että koko maalausprosessin tärkein väline onkin työhuone, se erityinen tila, jossa työnteke tapahtuu.⁵⁰ Havainto on terävä. Onhan työhuone taiteilijalle todennäköisesti myös ainoa paikka, jossa konkreettisia välineitä ei tarvitse siivota pois työskentelyn jälkeen. Vaikka

⁴⁹ Hellberg, 2019.

⁵⁰ Hellberg, 2019.

työskentely katkeaa, muistuttaa työhuoneelle jätetty asetelma jatkosta. Kuin kirjjanmerkkinä tai hienovaraisen ärsyttävänä hiirenkorvana.

Fresko

Tutustuin freskoon⁵¹ tekniikkana Kuvataideakatemiaan maalauksen materiaaliopin opintokokonaisuudessa konservattori Malla Tallgrenin johdolla. Materiaalioppi oli myös yksi tärkeimmistä syistä, miksi hakeuduin Kuvataideakatemiaan. Teimme kurssilla harjoitusfreskon kipsipohjalle.

21.3.2023 klo 1:23

annoin kipsille mahdollisuuden näyttää kestävyytensä. puuterimainen aines lämpenee vedessä, lopulta kovettuu ja lämpenee lisää. se tuntuu melkein elolliselta ja tiedän ettei kosteus ole täysin häipynyt huomennakaan.

Vedellä läpikotaisin kastellulle kipsipohjalle levitettiin ensin karkeampi kalkkilaastikerros, sitten hienojakoisempi kalkkilaasti. Valmistimme laastin hiertämällä hiekkaa sammutettuun kalkkiin. Myöhemmin käytin myös valmiita sekoitteita.

Valmiiden sekoitteiden kanssa sai olla tarkkana siitä, että paketissa oli vain hiekkaa ja sammutettua kalkkia. Monesti näissä oli täyteaineena lisäksi sementtiä. Väärillä mittasuhteilla saa helposti aikaiseksi heikkoa ja murenevaa laastia.

20.2.2023

— Laasti, sekoittaminen, suhteet oli väärin. Hiekka painaa enemmän kuin vesi, tietenkä. Ehkä ne pysyvät kasassa tai sitten eivät. Se on vain yksi työpäivä. —

Ajattelin uimista, uimisen inhoamista ja kylmyyttä. Ajattelin Madeleineen⁵² katoamista. —

⁵¹ Kun tehdään fresko, maalataan veteen sekoitetuilla väripigmenteillä kostealle kalkkilaastille. Fresko juontaa italiansan *fresco*, joka tarkoittaa tuoretta. Lisätietoa: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Taidehistoria:fresko>

⁵² Madeleine McCann on vuonna 2007 kadonnut noin nelivuotias lapsi, joka katosi perhelomalla Portugalissa jäljettömiin. McCannia on etsitty maailmanlaajuisesti katoamis- hetkestä lähtien. BBC 2023.

Ylintä laastikerrosta on helppo käsitellä erilaisilla terillä. Tein moneen kokeiluun ensin piirustuksen tällä tavoin. Saatoin veistää laattaa terillä paljonkin.

Laastin päälle on maalattava, kun se on vielä kostea mutta vastaanottavaista. Tällainen vaihe on noin kolmen tai neljän tunnin kuluttua ylimmän laastikerroksen levityksestä. Maalausaine on veteen sekoitettu väripigmentti. Kun laasti on liian kuiva, ei maalaus enää onnistu. Työ on osattava mitoittaa ajallisesti oikein.⁵³

Työ on suojattava muovilla, sillä sen on annettava kuivua hitaasti. Freskolle voi antaa maltillisesti ilmaa ja pidentää ilmakylpyjä asteittain. Kuivumisprosessissa kemiallisen reaktion, *karbonatisoitumisen*⁵⁴, seurauksena kalkki sitoo väripigmentin itseensä. Täysi kuivuminen vie helposti viikkoja.

Erityisesti minua kiehtoo freskomaalauksen arvaamattomuus ja yllätyksellisyys. On osattava hyväksyä virheet, halkeamat, värimuutokset ja rikkoutumiset. On osattava myös olla samanaikaisesti hidas ja nopea.

Fresko tekniikkana puhutteli minua historiallisuutensa, pitkän perinteensä ja ajallisuutensa takia. Halusin yhdistää nykyaikaista kuvastoa yhteen vanhimista ja kestävimmistä maalaustaitteen menetelmistä ja tutkia, kuinka kontrasti toimii ja miten voisoin soveltaa tekniikkaa omaan työskentelyyni.

24.3.2023 klo 1:46

sokean pisteen asiat

pigmentti oli jo kuivunut kermaviilipurkin pohjalle. laitoin hieman kuivaa ja sekoitin sekaan vähän vettä ja maalasin hetken, en tiedä miten pitkään, kunnes taas vilkaisin purkkiin. näin jotain mitä en osannut odottaa ja ihokarvat nousivat pystyyn. lietteen seassa oli lihava sokeritoukka, yli sentin kokoinen ja lisänä harittavat sarvet tai hännän piiskut. kuoleman korjannut yksilö.

⁵³ Maalausta on mahdollista jatkaa vesivärein, kun työ on kuivunut kokonaan. Tällöin kyseessä ei kuitenkaan enää ole fresko, vaan *secco*. Lisätietoa: <https://tieteentermi-pankki.fi/wiki/Taidehistoria:secco>

⁵⁴ Lisätietoa: <https://www.museunacional.cat/en/carbonation>

*en halua nähdä yhtäkään sokeritoukkaa tai muutakaan toukkaa pigmenttiliet-
teessäni, en elävää enkä kuollutta.*

*maalasin joitakin esineitä (muovikissa, lentävä sorsareliefi, avokadojen idätyk-
set, pampula) ja joitain muistamiani asioita (isot tähdet ja planeetat, kannu ja
kaadin edesmenneiden viron isovanhempien kotona), mutten tiedä kestääkö mi-
kään. freskot on sellaisia metkuilijoita. vaatimattomat maalaukset ovat kuiten-
kin sellaisenaankin ihan hyviä luonnoksia tuleville teoksille. värienkäytön huol-
lettomuus, tekstuurien testailu.*

28.3.2023 klo 00:36

*– – valmistin laastin ja voitelin sen vedessä makoilleille kipsilaatoille. laastin
levittämisestä tulee aina mieleen voileivän tekeminen. laura sanoi että se kuu-
lostaa kuivien lehtien haravoinnilta.*

*laastille ei voi maalata heti - täytyy odottaa muutama tunti. oivallinen tapa es-
tää kiusaus lähteä työhuoneelta. rakensin pohjia, liimasin pohjia, pohjustin
pohjia. tunnustelin kättä ja sen vointia, kynnärpää juulii yhä mutta totuus pal-
jastuu vasta huomenna.*

*lopulta maalasin laasteille, yritin olla ajattelematta liikojia. jostain ne kuvat
kuitenkin syntyvät, tällä kertaa vanhan työhuoneen esineistä, sarjakuvista ja
kesästä. mutta ei tulevasta kesästä, eikä menneestä kesästä, vaan kauan sitten
menneeseen lepäämään jääneestä kesästä.*

Hain tietoa ja inspiroiduin muinaisista reliefeistä ja historiallisten freskojen sel-
keästä ja suoraviivaisestakin tarinallisuudesta. Miellän monet vanhat freskot ja
reliefit yhtä aikaa maalauksiksi ja sarjakuviksi.

Olin työskentelyprosessini aikana kiinnostunut suurikokoisista freskoista ja
niiden toteutustavoista. Tiesin, että HAM Helsingin taidemuseon kokoelmassa
on kaksi Tove Janssonin freskoa⁵⁵ vuodelta 1947, *Juhlat kaupungissa* ja *Juhlat
maalla*, joten päätin ottaa museoon yhteyttä.

⁵⁵ Konservattori tarkensi, että Janssonin käyttämä tekniikka on fresko-secco, ei siis pelkkä fresko.

Sain HAMin konservaattorilta Unni Marja-aholta valtavan kattavan asiantuntijavastauksen ja tarkan kuvauksen Janssonin freskojen materiaaleista ja tukirakenteista. Marja-aho lähetti nähtäväkseni myös freskoista otettuja yksityiskohdaisia kuvia ajalta, kun ne eivät olleet kiinnitettynä seinään.⁵⁶

Haluan yhä kokeilla suurikokoisen freskon toteuttamista, mutta logistisista syistä päädyin tekemään Kuvan Kevääseen useita pienehköjä, reliefinomaisia freskoja ja freskokokeiluja. Historiallisesta ja teknisestä näkökulmasta minulle oli tärkeää pitää fresko loppuun saakka mukana teoskokonaisuudessa.

⁵⁶ Marja-aho 2022a.

4. Sunny beach fantasy

Ajattelin kevättä ja sen taittumista kesään. Ajatus herätti riittävästi erilaisia aistimuksia ja assosiaatioita ollakseen kiinnostava ja tuntui riittävän abstraktilta tarjotakseen vapautta.

Kun ajattelen kevään ja maalauksen liittoa, harhaudun välittömästi renessanssiin, Sandro Botticelliin ja tämän romanttiseen kuvaukseen keväästä⁵⁷. Ajattelen eteeristä Venusta kehystävää siipimäistä negatiivitilaa. Tein joskus tuosta maalauksesta omaelämäkerrallisen version piirustuksena.

Ajattelen myös, kuinka taidemaalari Kerttu Saali lähestyi kevättä ja sen valoa ensimmäisessä yksityisnäyttelyssään *Melkein toukokuu*.⁵⁸ Maalaukset huokuvat häikäisevää valoa, vapautta ja orgaanisia muotoja.

Keltainen.⁵⁹

Sitten ajattelen muita kevättä eri tavoin ilmentäviä teoksia, kuten Hugo Simbergin haikeaa vesivärimaalausta *Kukkia hänelle*⁶⁰, Akseli Gallen-Kallelan Juséliuksen mausoleumin freskoluonnoksen⁶¹ rajausta ja Kalervo Palsan nimetömän vesivärimaalauksen⁶² punakkakasvoista alastonta figuuria, jossa näen androgyynistä viehätysvoimaa.

Omassa Kuvan Kevät -kokonaisuudessaani kevät on kertomus. Kertomus kokonaisuuden valmistumista edeltävistä kevätkuukausista, päivistä, tunteista ja joskus sekunneista.

14.3.2023 klo 3:31

eiliseltä, eero y.: sä et tuu tykkäämään tästä mut mulla tulee mieleen haamut

⁵⁷ Botticelli, Sandro 1478. *Kevät (La Primavera)*. Temperamaalaus.

⁵⁸ Saali, Kerttu 2021. *Melkein toukokuu*. Näyttely. Project Room, Helsinki, 21.1.2021–14.2.2021.

⁵⁹ Aikakone-yhtyeen musiikkikappale *Keltainen* oli sekä osa lapsuuttani että kevättäni 2023.

⁶⁰ Simberg, Hugo 1901. *Kukkia hänelle*. Vesivärimaalaus.

⁶¹ Gallen-Kallela, Akseli 1903. *Kevät, esityö Juséliuksen mausoleumin freskoa varten*. Temperamaalaus.

⁶² Palsa, Kalervo. *Nimetön (Kevät)*. Vesivärimaalaus.

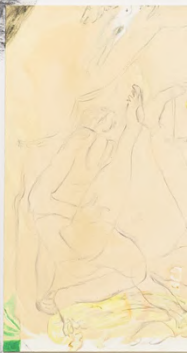
*totta, kiinnostava ajatus, hahmo on ja samalla sitä ei ole
jokin itsen häilyvyys ja läsnäolon ja poissaolon ristiriita*

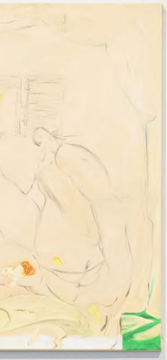
3:20

vielä valveilla. uppoutuminen ja uppoaminen, hienoinen ero.

Kuva 3. Ilta-aurinko työhuoneella.

Kuva 4. Teoskokonaisuutteni
Kuvan Kevät 2023 -näyttelyssä.

Kuva 5. *Holding onto spring*,
öljy kankaalle, 17x16cm, 2023.

Kuva 6. *Falling from spring*, hiili ja kuivapastelli seinälle, 2023.

Kuva 7. *Homage Markolle*,
öljy kankaalle, 30x20cm, 2023.

Kuva 8. *Käärmeen vuosi*, öljy
kankaalle, 42,5x42,5, 2023.

Kuva 9. Käty, öljy ja sekateknikka
kankaalle, 100x100cm, 2023.

Kuva 10. Piirustus ylittää maalauksen.

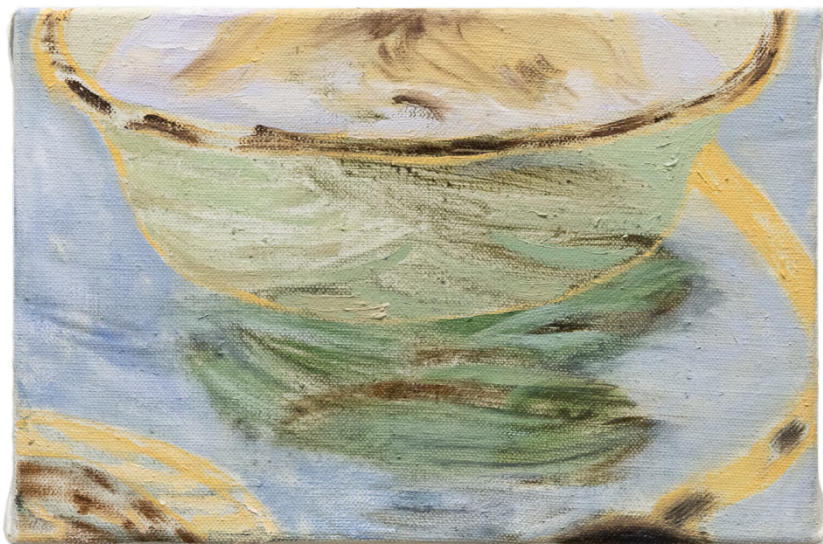
Kuva 11. Asioita joihin en ole kiinnittänyt huomiota. Listamainen ripustus.

Kuva 12. *Mintunvihreä muovikissa yössä*, fresko, kuivapigmentti kalkkilaastille, 13x13cm, 2023.

Kuva 13. Karvojen kylvetys,
öljy kankaalle, 17x16cm, 2023.

Kuva 14. *Tazik eli vatimainen amme (emali)*, öljy kankaalle, 20x30cm, 2023.

Kuva 15. *Kylpyammeen jäljitelmä*,
öljy kankaalle, 14x14cm, 2023.

Kuva 16. *Katonrajan kuningas*, fresko, kuivapigmentti kalkkilaastille, 4x3cm, 2023.

Kuva 17. *Jalkojen lepuutus*, öljy
kankaalle, 14x14cm, 2023.

Kuva 18. *Aaveilta
peitetty peili*, öljy
puulle, 19,5x9,5cm,
2023.

Kuva 19. Asetelma ex-
työhuoneella, fresko,
kuivapigmentti
kalkkilaastille, 10x7cm,
2023.

Kuva 20. *Kevään ensimmäinen*,
öljy kankaalle, 23x23cm, 2023.

Kuva 21. *Tanskalainen*
kiiltokuvakirja, öljy kankaalle,
23x23cm, 2023.

Kuva 22. *Takatalven muotokuva*,
öljy kankaalle, 23x21cm, 2023.

Kuva 23. *Syksyn viimeinen*,
fresko, kuivapigmentti
kalkkilaastille, 7x14cm,
2023.

Kuva 24. *Jotain jonka unohdin*,
öljy itsetehdyille liimapuulle,
25x14cm, 2023.

Kuva 25. *My Barbie realness*,
öljy ja sekateknikka kankaalle,
56,5x43cm, 2023.

Kuva 26. Piirustus yhdistyy
kehukseen ja maalukseen.
Yksityiskohta.

Kuva 27. *Summer beach fantasy*,
öljy kankaalle, 180x200cm, 2023.

Kuva 28. *Makailija*, 8lly
kankaalle, 14x14cm, 2023.

Marsu, puhallettava allas ja lasihedelmät

Teokseni eivät ole enää seinillä. Eivät siinä tilassa, eivät missään tilassa, vaan epätilassa, välitilassa.

Hiilipiirros on imuroitu. Seisoin A-tikkaissa ensin laitosimurin kanssa, sitten seuranani vesiämpäri, pesuaine ja värikkäät mikrokuituliinat. Toistin pesun kahdesti. Tällä kertaa seinää ei tarvinnut maalata.

Piirustus haalistui kuin veljeni kumittama savuke lyijykynäsavuineen. Asteittain se muuttui vaaleammaksi ja lopulta jäljelle jäi vain aavistuksenomainen haamu, joka oli liian haipakka jotta siitä olisi saanut selvää ja liian tumma olakseen näkymätön.

Käärin teokset kuplamuoviin ja tiesin, ettei kokonaisuus tule olemaan esillä samanlaisena enää koskaan missään. Minuun jäi lämpö, haikeus ja tyhjyys.

Yhtenä kesäpäivänä kävin työhuoneellani kastelemassa lyyraviikunan, vanha-pojan ja jonkin kolmannen jonka nimeä en muista. Näin teokseni sumeiden kuplamuovikääreiden läpi, mutten halunnut vielä päästää niitä vapaaksi. Kääreistä tuli mieleen kalvakat kesärullakääryleet.

Muistelin, miten pitkä ja hiukan kipeäkin prosessi oli ollut. Olin kuitenkin lopulta toteuttanut teoskokonaisuuden, johon sisältyi tilallinen hiilipiirros, kuusi-toista eri kokoista maalausta ja neljä pientä freskoa. Jotain oli jätettävä pois, mutta luulen, että ratkaisut olivat vääjäämättömiä.

7.4.2023 klo 23:21

– – maalaus on lohtu kuvan kevään kipuiluihin ja ajatus toivosta. pilke silmäkulmassa, kaiken ei tarvitse olla niin vakavaa. lasihedelmät, allas, pieni irtiotto ja keinotekoinen paratiisi. jossain vaiheessa ymmärtää että parempi avautua ja tehdä intuitiivisesti kuin jäädä vellomaan epämääräiseen ahdistukseen.

oikeastaan lähtökohta oli marsun kylvytys, mustanruskean tsipan joka söi vaar-rin tuomia neliapiloita ja oli kuulemma fiksukin vieläpä. se joutui väistymään uuteen kotiin metsästysviettisen mäyräkoiran tieltä ja itkin vuolaasti, vaikka olisin ehkä saanut sen pitää jos olisin jaksanut ja osannut hoitaa paremmin. marsun kylvetyksestä on valokuva, jonka maalauksessa halusin rikkoa.

Tein kevään aikana paljon eri kokoisia maalauksia, joiden aiheet valitsin muis-tojen, vanhojen valokuvien sekä kotonani, sukulaisillani ja työhuoneellani ole-vien esineiden perusteella. Sommittelin valmiita ja keskeneräisiä maalauksia erilaisiin muodostelmiin ja tarkastelin, miten ne reagoivat toisiinsa.

Maalausten aiheet olivat toki minulle läheisiä, mutta sinällään niillä ei ollut merkitystä. Tärkein osa maalaamista oli yhteyden löytäminen maalaukseen ja sitä kautta takaisin aiheeseen ja parhaimmassa tapauksessa uusiin asiayhteyk-siin. Maalaus prosessina oli pallottelua, keskustelua.

Pidin edellisten opintojeni aikana vaihto-opiskellessani sarjakuvapäiväkirjaa. Myöhemmin käytin päiväkirjaa aineistona taiteen maisterin opinnäytteessäni⁶³, jossa kirjoitin sarjakuvapäiväkirjasta *keskustelukumppanina* ja *toisen* etsimi-sestä päiväkirjan merkinnöistä.⁶⁴ Samaa ajatusta voisi soveltaa Kuvan Kevään teosten äärellä läpikäymääni prosessiin. Maalauksen suhteen tämä oli minulle uudenlainen lähestymistapa, ainakin tietoisella tasolla.

Kävin siis keskustelua maalausten kanssa, ja ne kävivät keskustelua keskenään. Vein keskustelun vielä seuraavalle tasolle, kun muodostin jo valmistuneista pienemmistä teoksista suuren maalauksen uudella sommitelmalla ja lisäyksillä. Teokseni ikään kuin kokonaisuutena viittasivat toisiinsa, mutta mikään ei näyt-täytyntä täysin samana missään.

Ennen kuin aloitin tuon teoksen työstämisen, ajattelin Kuvan Kevät -näyttelyn visuaalista ilmettä ja sen ympärillä kuohunutta keskustelua⁶⁵. Pantone-värikart-toja, kevään trendivärejä. Fuksianpunaista ja auringonkeltaista. *Sunny beach fantasy*, ajattelin. Ajatus ohjasi teoksen koko syntyprosessia. Teos kuljetti mi-nua etenemään huumorilla ja väreillä. Lasista puhalletulla päärynällä, persi-kalla, ja banaanilla. Siitä tuli muotokuva lomahaaveesta.

⁶³ *Huone #5: Sarjakuvapäiväkirja toiseuden kokemuksen representaationa*, taiteen maisterin opinnäyte, Visual Communication Design, Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu.

⁶⁴ Hyrri 2020.

⁶⁵ Kuvan Kevät 2023 -näyttelyyn osallistuvilla opiskelijoilla oli oma keskusteluryhmä, jossa spekulointiin muun muassa näyttelyn graafista ilmettä. Ryhmässä arvuuteltiin esi-merkiksi näyttelyn teemavärejä jo etukäteen, tarkasteltiin edellisvuosien visuaaleja ja pengottiin vanhoja katalogeja. Ryhmästä muodostui vertaistukialusta, joka täyttyi huo-lella, informaatiolla ja huumorilla.

Ajattelin loppuun saakka, että teoksen nimeksi tulisi *Sunny beach fantasy*. Siitä tulivat mieleeni älyttömät pakettimatkat, punaisena kuoriutuva iho, sokaisevan häikäisevä aurinko ja hiekanjyvät varpaiden väleissä.

Teoslistaa kirjoittaessani tein kuitenkin virheen. Huomasin vasta näyttelyn loppuvaiheessa, että jostain käsittämättömästä syystä olin nimennyt teoksen nimellä *Summer beach fantasy*. Virhe tuntui huvittavalta: kuljin selvästi kesää kohti, aivan kuten koko teoskokonaisuuteni draamankaarikin. Ehkä tämä oli merkki siitä, että teokselle tulisi tulevaisuudessa tehdä pari. Tai jopa sarja.

9.4.2023 klo 1:08

käty / kotibileet

tää pitää kii keväästä

holding onto spring

onks noi talventörröttäjii (takiaisia)

maisamamaalaus

letkajenkka

olenkin maalannut ihan muuta kuin alun perin piti. joku hana aukesi. luulen että se oli se mun veljen hahmopiirustus joka avasi vapauden tehdä mitä tahansa ja päätin antaa sen tapahtua. olen maalannut harpyijaa tai enkeliä, kotibileitä, letkajenkkaa ja kaikkea muuta lohdullista. ehkä se onkin se juttu? jos mun täytyy helliä maalausta niin miksei se myös voisi helliä mua.

eilen kaadoin avoimen tärpättipullon lattialle ja luonnoskirjan päälle, ehkä täällä ei ole vielääkään täysin kuivaa. istun hajuissa. hajut ovat oleminen nyt.

leposija

imitoin kaakelilaatan selkäpuolen väriä

leikkisyys, vapaus, vakavuudenhakuisuuden lopettaminen

Teosten nimeäminen on osa minun ja teosten välistä keskustelua ja kertomusta. Nimi muodostaa teokseen siteen ja luo jännitteen. Lopulta keskusteluun voi liittyä myös teoksia katsova ulkopuolinen, mutta se on toissijaista. Teosteni nimet liittyvät monesti johonkin konkreettiseen, teoksessa näyttäytyvään ele-

menttiin, tai ne viittaavat teokseen oleellisesti kytkeytyvään tapahtumaan tai muuhun tilannekuvaukseen.

Esimerkiksi *Tanskalaisen kiiltokuvakirjan* lähtökohtana on vanha tanskalainen kiiltokuvakirja, jonka löysin työreissulla Viborgista, Tanskasta. Kirjassa on koelma kiiltokuvia jonkun toisen menneisyydestä, toisesta ajasta. Minulle kirjan merkitys kiinnittyi sen löytöhetkeen, kuumaan asvalttiin, sitruunoihin ja paksunharmaaseen taivaaseen.

Käärmeen vuosi on kuvaus syklistyydestä. Siinä toistuu muissakin teoksissa esiintyvä figuuri, jota ajattelen osin omakuvallisena esityksenä. Hahmot ovat samalla lihallisia ja häilyviä, vain ääriviiva erottaa kuristajakäärmeen otteessa kiemurtelevan figuurin taustasta. Teosta voi myös ajatella viittauksena *Laokoon ryhmään*⁶⁶.

25.2.2023 klo 15:59

mikä on maitomaisen ja läpikuultavan pohjavärin ero ja miten se vaikuttaa maalaukseen?

ajattelen asioita joihin en ole kiinnittänyt huomiota. pyöreä oliivinvihreä lasinen tuikkukippo mikron päällä, karvainen koira (ja sen pari) kaapissa, kaikki muukin kaapissa johon on pitänyt kiinnittää huomiota "myöhemmin", varastossa roikkuva kiinanruusu joka piti siirtää sisälle jo kauan sitten, viemäri ja sen vaoissa istuva mönjä, ...

liian laveaa.

Osan teoksista ryhmitin alaotsikon *Asioita joihin en ole kiinnittänyt huomiota* alle. Alaotsikko oli välttämätön osa tarinankerrontaa, koska pelkästään yksittäisinä teoksina idea olisi jäänyt vajavaiseksi. Alaotsikko muodosti teoksista sarjan. Sarjan asioita, jotka olin unohtanut ajatella ja joihin nyt suuntasin erityistä huomiota maalaamalla ne.

⁶⁶ *Laokoon ryhmä* eli *Gruppo del Laocoonte* on marmoriveistos ajalta 100 jaa. Veistos on kuvaus Laokoonin ja hänen poikiensa kohtalosta kuristajakäärmeiden uhreina. Lisätietoa: <https://www.museivaticani.va/content/museivaticani/en/collezioni/museo-museo-pio-clementino/Cortile-Ottagono/laocoonte.html>

Sarjan maalaukset olivat pieniä tai pienenhköjä ja niiden maalaaminen herätti huolenpidon tunteita. Keskittyminen tihentyi, sivellin kulki hitaammin ja har-
kitummin. Maalaukset kertoivat marsun kylpyammeista, talkkarihämähäkistä,
työhuonehuomioista, aaveista, kevään ensimmäisestä perhosesta, turkinpippu-
risesta takatalvesta ja syksyn viimeisestä kukinnosta.

Unohdettujen asioiden sarja huipentui maalaukseen *Jotain jonka unohdin*,
jonka maalasin titaaninvalkoisella öljyvärillä itse tekemälleni ja itse muotoile-
malleni liimapuulevyllle. Levyn muoto muistutti hautakiveä tai ikkunaa. Kar-
keakarvainen sivellin jätti hohtavan valkoisen maalin pintaan hienovaraisia
juovia, ja eri suuntiin tekemäni siveltimenvedot painottivat kiiltoa eri tavoin
riippuen siitä, mistä suunnasta maalausta katsoi. Pinnan ja muodon vuoksi ajat-
telin maalauksen tyhjyyttä täytenä. Jonain joka samanaikaisesti on ja ei ole.

Rukkasen myrkyinvihreä ja simpukkakynttilän keltainen

21.3.2023 klo 00:28

*pienenä lempivärini oli pitkään keltainen, auringonsäteiden väri, päivänkak-
karan mykerö*

kunnes joku sanoi että keltainen on pissan väri

*mitä väriä inhoan? on tiettyntyyppisiä sinisiä joita en osaa käsitellä, jotka näyt-
tävät aina jollain tavalla väärältä. luulen että värinhahmotuskykyni on vaja-
vainen. haluan olla näkemättä värejä, haluan yllättyä niiden arvaamattomasta
käytöksestä. väri on kontrollia*

pimeässä maalaaminen – –

Yhtenä talvena muutama vuosi sitten ostin uudet rukkaset. Löysin ne kirpputo-
rilta, jossa ostopäätöstä ohjasi tumppujen väri: ärhäkkä myrkyinvihreä. Myö-
hemmin löysin samanvärisen villanutun. Ja vielä myöhemmin työhuonetossut.
Lopulta tuo väri ilmestyi maalauksiini.

Kun opiskelin Hyvinkään taidekoulussa vuosina 2009–2011, käytin maalauk-
sissani paljon maanläheisiä sävyjä. Myös kadmiumin keltainen oli tuolloin yle-
inen vieras. Maalasin elämäni ensimmäisiä kertoja kunnolla ja tunsin saaneeni
ohteen työskentelystä. Olin vapaa.

Ajan ja vuosien mittaan panin merkille, että paletillani oli selkeitä ”turvavärejä”, jotka toistuivat teoksesta toiseen. Asia ei yleensä vaivannut, mutta toisinaan olin pohjattoman ärsyyntynyt kykenemättömyyteeni rikkoa kaavoja. Maalaaminen ei enää ollut uuden löytämistä vaan käsikirjoituksen noudattamista, mikä ei sovi tapaani työskennellä.

Yritin etsiä uusia väri- ja tekstuuriyhdistelmiä pitämällä väriluonnoskirjaa, johon säästin akryylimaalilla tekemiäni paletteja. Paletti on ajatuksista vapaa kenttä, johon en sommittele tarkoituksella mitään. Toisinaan pidin useampaa palettia yhtä aikaa ja lisäilin värejä kuhunkin sattumanvaraisesti kesken varsinaisen maalaamisen. Halusin antaa värien ja muotojen yllättää.

24.2.2023 klo 15:58

— Käteni liu’utti pehmeitä muotoja pinnoille, valoisia värejä.

Ajattelen vielä teemojani, aiheitani. Työpöytä tai huone, joka on samassa kuvassa sekä oikein että väärin päin. Yö ja päivä. Mennyt ja nykyinen. Missä on tuleva?

Pieni runo. Ei häiritse jos siitä ei saa selvää. Se ei ole pääasia. Vaan se että tiedän itse mitä olen siihen kirjoittanut.

Naula lävisti kankaan kulmapalan ja kiilapuun läpi. Se oli liian pitkä.

Keltainen on helisevä. Kuulen äänen, joka lähtee verannalla riippuvista tuulikelloista. Ajattelen myös tuulenpesiä, niitä, joissa pienenä kuvittelin asuvan lintuja. Painajaisessa pesät näyttivät uhkaavilta.

Kirjoitin alakoulussa ylös unen, jossa sininen lintu lensi taivaan halki metsämaiseman yllä. En muista miksi sen muistaminen tuntui tärkeältä. Ajattelen sitä toisinaan yhä. Ja sitä näkinkenkää, jonka näin jonain toisena yönä.

Mikä on maalaamisen arvoista?

Monesti vilkaistessani palettiin löysin odottamattomia ja kiinnostavia yhdistelmiä. Samoja havaintoja tein lattiapaperille ja seinille sattumanvaraisesti muodostuneista sutaisuista. Huomion kiinnittäminen epäolennaiseen tuntui olennaiselta.

Myös opiskelu Kuvataideakatemian maisteriohjelmassa viritti uteliaisuuteni uudelle tasolle. Ymmärsin, etten ehkä ollut pitkään antanut itselleni tilaisuutta olla riittävän herkillä. Huomasin äkkiä katselevani eri tavalla omistamiani esineitä, kortteja, työhuonetta ja vanhoja valokuvia. Kiinnitin enemmän huomiota yksityiskohtiin ja viipyilin. Katsoin uusin silmin myös vanhoja teoksiani ja etsin punaista lankaa työskentelystäni.

Sattumalta, kuin tilauksesta, päädyin pitkästä aikaa veljeni aloitteesta neuvostoliittolaisten animaatioelokuvien äärelle. Siis minun lapsuuteni animaatioelokuvien, niiden joita katsoin 90-luvulla kerta toisensa jälkeen.

Utuihin, taianomainen (ja hiukan hyytäväkin) *Siili sumussa*⁶⁷, jossa paksuun sumuun eksynyt siili kohtaa hohtavan valkean hevosen. Pjotr Tšajkovskin klassikkobalettiin pohjautuva *Pähkinänsärkijä*⁶⁸, jossa jalokivimäiset läpikuultavat koristeet leijuvat krumeluurilinnan halki. Rusetit ja laskokset, timantinterävät lumihietalekheet, häijy rottakuningatar ja kruununprinssinsä. Ja vielä *Kolmannen kiertotähden salaisuus*⁶⁹ ja smaragdikilpikonna, jonka panssarin sisällä on salakuuntelulaite.

Animaatiot pursuilivat kuvia ja äänimailmoja, joita olin unohtanut ajatella. Löysin animaatioista tuttuja kaaria, interiöörejä, sointuja, muotoja, miljöitä ja värejä, jotka olivat olleet koko ajan olemassa sisälläni. Animaatioissa oli läsnä jokin taikuus, jota olin kaivannut ja ehkä tavoitellut omassa työskentelyssäni.

Aloitin tämän luvun päiväkirjamerkinällä lapsuudenajan lempiväristäni, keltaisesta. Työhuoneeni ikkunalaudalla seisoo tuliaiseksi saamani tunkkaisen keltaisen simpukkakynttilä. Juuri ja juuri suojassa auringolta.

Syksyllä 2022, pimeiden maalausten vaiheeni aikana ostin taidetarvikeliikkeestä ajatuksissani napolinkeltaisen öljymaalin. Avasin tuubin ensi kerran vasta seuraavana keväänä, valoisien maalausten vaiheeni aikana. Maali oli samanvä-

⁶⁷ Norstein & Kozlov 1988.

⁶⁸ Stepantzev & Larin 1973.

⁶⁹ Kachanov, Bulychev & Sofronski 1981.

Näin jälkikäteen kyseisen animaation visuaalisista miljöistä nousee mieleeni myös japanilaisen kuvataiteilijan Aya Takanon scifintäyteiset maalaukset.

riinen kuin simpukkakynttilä. Jollain tavalla hiukan epäväri, josta en saanut ai-
van otetta, enkä ollut varma käyttäisinkö sitä lainkaan.

En tiedä, johtuiko se simpukkakynttilästä, mutta napolinkeltainen teki maa-
lauksissani vallankumouksen. Päätöseminaarin keskustelun aikana, kun puhut-
tiin teosteni värimaailmasta, esiin nousi sana hiekka. Ajattelin hiekkalaatikon
kaivinkonetta, aurinkorasvaan liimautunutta hiekanjyväsarta ja chinchilloiden
hiekkakylpyjä. *Sunny beach fantasy.*

Ajatuksia ajattelusta, pelosta, tekemisestä ja tekemättö- myydestä

6.3.2023 klo 18:59

en löydä taidetta itsestäni, ehkei se asu minussa

Näyttelyn avautumisen kynnyksellä mielessäni vilisi aika ajoin sanapari *viih-
tyisiä pettymys*. Muistin lukeneeni sen jostain Helsingin Sanomien arviosta. Pi-
kainen googletus tuotti tulosta: eräs Helsingissä sijaitseva ravintola oli ravin-
tolakriitikon mielestä pettymys toisensa jälkeen.⁷⁰ Kuitenkin viihtyisiä sellai-
nen.

Jännitykseni purkautui katastrofiajattelulla ja musertavalla epäonnistumisen
pelolla. Vitsailin seiskalehtilööpeistä, murskakritiikeistä ja alanvaihdosta, mut-
ta samalla näin painajaisia ja odotin tulevaa kuin tuomiopäivää.

Taiteilijana on paljaana ja esillä, vaikka on oikeastaan hakeutunut alalle, jolla
luulisi saavan olla rauhassa.

30.1.2023

*– – Hakemukset lähtivät mutta huonoina. Tarkat silmät katsovat ja lukevat kir-
joittamiani älyttömyyksiä.*

Miksen voisi olla viisas? Osata perustella itseni ja olla häpeämättä?

Miksi työpäiväkirjani on lässytysvalitusta?

⁷⁰ Luukka, Teemu 2021. HS.

31.1.2023

En käynyt työhuoneella. Piti mutta ostin sittenkin lankaa ja laskiaispullia. Työhuone saa odottaa, se ei minnekään karkaa.

Aina kun on pidempi tauko tekemisessä, tuntuu kuin tekemisen vaiheet unohtuvat, katoavat päästä niin että niitä on vaikea tavoittaa. Tiedän että siellä ne ovat, mutta kuinka piilossa? Mitä esiin kaivaminen vaatii? –

Tee: mene työhuoneelle. Sille koulun.

Varasin Kuvataideakatemian maisteriopintojeni aikana useita studiovisiittejä eri kuvataiteilijoilta. Parhaassa tapauksessa visiitit olivat hedelmällisiä keskusteluja, mutta toisinaan yhteistä säveltä ei löytynyt. Pahimmassa tapauksessa negatiiviseksi tulkitsemani sanat jäivät kummittelemaan ja värittämään työskentelyäni. Kritiikin pukeminen sanoiksi ei aina ole yksinkertaista.

23.2.2023

– Uuden yhteyden luominen maalaukseen, maalauksen kanssa. Mitä on valmis maalaus? Kuka antaa määritelmän? Onko ”valmis” olemassakaan?

Kokeilin tuoreita vetoja syksyllä tekemiini pohjiin. Sarjakuvamaalauksen hahmo ärsyttää. Se on liian jotain. Jotain sellaista mitä en haluaisi jatkaa. Kannattaako figuuria laittaa enää minnekään?

Selailin muotia. Imin värejä. Ne puhuivat minun kieltäni. Vaaleus, utuisuus, harsot. Viivat, merkit.

Mitä on väri? Mitä on ilo? Nautinto?

16.2.2023

Puoliväli. En ole tehnyt mitään.

Ajatuksia tilasta, taiteellisesta tekemisestä, lähtökohdista ja limittäisyydestä.

Ajattelen lapsuutta, ajattelen kiveä jota potkin, muut ovat kauempana. Miksi en mennyt lähemmäs? Minä jään aina kauas, mutta teen sen omasta tahdostani.

Ajattelin vielä mustia alueita ja suihkuja, ruskeaa ja keltaista, graafisia muotoja. Miksi en vaivaudu piirtämään ajatuksiani ylös? En enää pysty palautta-

maan niitä mieleen tarkkaan. Kaaria, pyöreää muotoa. Se kaareva pieni pohja joka mulla on, ei saa unohtaa.

Ajattelen usein ajattelemista ja sitä, kuinka paljon tarvitsen aikaa työskentelyn ajattelemiseen. Jotkut päivät ovat ajatustyöpäiviä, jolloin en välttämättä koske työvälineisiin lainkaan. Joskus on kuitenkin vaikeaa hyväksyä, että ajatustyö on myös työtä. Ajatustyö ei aina ole hirveän monimutkaista, mutta ratojen osuessa kohdilleen voi pienikin ajatus muuttaa työskentelyn linjaa täysin.

Joskus en ajattele varsinaisesti työskentelyä vaan sen ympärille kietoutuvia asioita, vaikkapa sivussa lepävää maalauspohjariviä. Pohjien muodot ovat tärkeitä, koska muoto saattaa lopulta määrittää, mitä pinnalle kannattaa kaivaa esiin.

Ajatteluun liittyy myös oleellisesti katselu. Teosten, ympäristön, kaiken syvälinen katselu ja tarkastelu. Myös työskentelyn sujumattomuuden ja tyytymättömyyden tuoman ärtymyksen käsittely on osa ajatustyötä. Olen huomannut, että aika ajoin kompastun onnistuneisiin teoksiini. Yritän esimerkiksi toistaa onnistunutta väriyhdistelmää, tunnelmaa, jälkeä tai kompositiota sellaisenaan jossakin uudessa teoksessa. Sama onnistuminen ei toistettuna kuitenkaan omalla kohdallani koskaan resonoi oikealla tavalla.

10.3.2023 klo 1:11

*– – joskus täytyy luottaa tunteeseen joka käskee lopettamaan
koska se tietää jotain mitä järki ei ole vielä kertonut
järki kertoo sen aina myöhässä*

*ja jos myöhästyn
tunne ja järki riitaantuvat
ja mieleen työntyy ajatuksia
ja lisää ajatuksia
ratkaisuja ratkaisujen päällä
niin paljon ettei lopulta voi ajatella mitään*

*mutta minkään ajattelemattomuus ei ole melutiivis tyhjiö, ei rauhallisen raukean olotila
vaan klaustrofobinen säiliö jonka seinämät painautuvat hitaasti toisiaan*

vasten

tai paita jota ei pukukopissa saa pois päältä

mutta tämä päivä ei päättynyt niin.

puhuimme orvokeista ja muistelimme kauneimman yksilön yöllistä kuvaa.

Hitsattu liekki ja poisjäänyt letkajenka: valintoja

Ajattelin aikaa ja ajallisuutta, tilaa ja tilallisuutta. Ajattelin piirustuksen suhdetta maalaukseen ja maalauksen suhdetta piirustukseen ja kaiken suhdetta kokonaisinstallaatioon. Ajattelin freskon hitautta suhteessa seinään piirretyn hiilen hetkellisyyteen.

Kokonaisuuteni ripustaminen oli ajassa liikkumista monella eri tasolla.

Ripustusaika oli pitkä. Toin ripustusseinäni edustalle kaiken mahdollisen materiaalin tiedostaen, että kaikkea en tule laittamaan esille. Kolme teosta tulisi esille varmuudella: pieni maalaus *Holding onto spring*, suurin maalaus *Summer beach fantasy* sekä tilallinen hiilipiirros *Falling from spring*.

13.4.2023

– – mitä piirustus tarkoittaa? kuinka se sitoutuu maalausten kanssa? kannattaako runsaaseen ripustukseen kehystää mitään/osa/kaikki? mitä kehys edes tuo lisää, rajaako se maalauksen pintaa liikaa?

tästä kuvan keväästä tulee jännittävä. hyviä maalareita on paljon.

Vuonna 2021 tein toiseen sarjakuvaromaaniini maalausosioita ja kirjoitin niiden päälle lyijykynällä. Yhdistelin lyijykynää muutenkin kirjaa varten tekemiäni maalausten päälle. Lyijykynän ja maalauksen yhdistelmä oli jännitteinen: viiva sointui maalausjäljen päällä terävänä. Kontrasti ei kuitenkaan tuntunut irralliselta. Ajattelin, että voisin kokeilla yhdistelmää suuremmassa koossa piirtämällä suoraan tilaan ja teinkin ajatuksen pohjalta useita erilaisia tilallisia hiilipiirrosversioita ennen Kuvan Kevättä.

Hiilipiirroksen paikan lukitsin ensimmäisenä. Tiesin, että piirustus tulisi viemään paljon tilaa, vaikka suunnitelmistani oli maalausten ripustaminen suoraan sen päälle, ikään kuin aikaikkunoiksi.

Hiilipiirros *Falling from spring* on vuoropuhelu pienen maalauksen *Holding onto spring* kanssa. Piirustus on ylösalaisin keikahtanut, hieman vääristynyt ja monta kertaa suurempi peilikuva maalauksesta.

Suunnittelin piirustuksen etukäteen, mutta piirsin suoraan seinään vapaalla kädellä. En esimerkiksi projisoi kuvia seinään, koska haluan nähdä lähietäisyydeltä piirtämisen tuoman muutoksen ja vääristymän lopullisessa teoksessa. Lopputulosta tärkeämpää on piirtämisen akti. Siis se, mitä tapahtuu ajatuksen, käden ja silmän saumattomalla yhteydellä.

Piirustuksen jälkeen ripustin *Summer beach fantasyn* seinän toiseen laitaan, aivan kiinni galleriassa olleeseen betonipylvääseen. Betonin sävy kommentoi jylhästi maalauksessa dominoivaa napolinkeltaista. Maalauksen ripustaminen tiiviisti pylvääseen tasapainotti hiilipiirustusta, joka ylitti aavistuksen verran viehtäen seinän nurkan.

Dramaturgisesti olin ajatellut, että *Holding onto spring* aloittaisi teoskokonaisuuteni. Halusin sijoittaa maalauksen länsimaisen lukusuunnan mukaisesti mahdollisimman vasemmalle, joten ripustin sen nurkan ylittäneen hiilipiirustuksen viereen.

Muut pienet teokset olin ajatellut aluksi ripustaa pilvimäiseksi ryppääksi suurimman maalauksen ja piirustuksen väliin, mutta se ei näyttänytkaan rytmillisesti hyvältä. Ripustus kaipasi selkeyttä, jonkinlaista järjestelmällistä linjaa.

Puhuin aiemmin listoista ja listaamisen praktiikasta. Kiinnostavasti ripustuksessa listaaminen sai uuden muodon, jota en ollut tullut aiemmin ajatelleeksi. Pienet teokset järjestäytyivät helminauhamaiseen, pystysuoraan jonoon. Jono leikkasi orgaanisen piirustuksen ja suuren maalauksen välisen tilan. Jono rinnastui muodollaan sekä listaan että näyttelyseinäni laidassa olevaan betonipylvääseen.

Tein ohuet rimakehykset kahteen ripustukseeni päätyneeseen maalaukseen, jotka olivat *Homage Markolle* ja *My Barbie realness*. Mainituista ensimmäinen vaati kehykset siksi, koska se oli ollut teoskokonaisuuteni *johtotähti*⁷¹. Jälkim-

⁷¹ Opiskelukaverini Eeva Lietonen kutsui Kuvan Kevään ripustuksen aikana erästä omassa kokonaisuudessaan olevaa, hänelle itselleen merkittävää maalausta johtotähdiksi.

mäinen päätyi kehyksiin siksi, että ne toivat teokselle ryhtiä. Kehys on oleellinen osa juuri näitä teoksia, sillä yleensä en kehystä maalauksiani.

Maalausten ollessa seinällä ylitin hiilellä osittain piirustuksen päällä lepävään *Kätyn* vasemman ylänurkan. Myös *My Barbie realness* sai hiilisiä sipaisuja kehysten kylkiin. Hienovarainen hiilellä piirtäminen suoraan maalauksen pintaan tarkoitti minulle liukumista seinän ja pintojen etäisyyksien ja ajallisuuden välillä.

Ripustuksen valmistuttua joku kysyi, onko seinäpiirustuksella oma nimi vai onko se koriste. Hämmennyin kysymyksestä, koska minulle piirustus oli tärkeä ja selkeä osa kokonaisinstallaatiota sekä tarinallisella että materiaalisella tasolla. Myös piirustuksen siivoamisella on minulle rituaalinomainen merkitys. Jäin kuitenkin miettimään sitä, kuinka omilleen teokseni jäävät jätettyäni ne esille. En voi mitenkään kontrolloida ulkopuolisen tekemiä tulkintoja.

En voinut mitenkään myöskään ripustaa kaikkia haluamiani maalauksia esille.

Millaisia tulkintoja kokonaisuuteni olisi tarjonnut, jos olisin päättänyt valita seinälle päätyneet teokset toisin? Olisiko *Letkajenkka* lisännyt tarinallista painoarvoa, kuronut kenties umpeen aukkoja kertomuksessa? Olisiko muotokuva jäätelönvihreästä muovikissasta keskustellut selkeämmin katalogitekstini kanssa? Olisiko hitsausharjoituksena tekemäni liekkimuodostelma huokunut machoilevaa *Hot Rod* -estetiikkaa kontrastina pastelliselle keveydelle?

Lopulta ripustukseni voidaan nähdä tiivistelmänä, kuvauksena senhetkisestä minästäni, kaikkien läpi käymieni tunteiden huipentumana.

17.2.2023

Tänään itkin. Itkin ja moni näki. Herkkyys.

Minuun koski moni. Minua kosketti moni. Tunsin läsnäolon ympärilläni, lämmön. Kaikki oli lähellä ja hetken aikaa en pelännyt tai ajatellut mitään. –

Tulppaanit jäivät hyllyyn.

Kuolema.

Kuva 29. Työhuonenäkymä, kevät 2023. Lattialla alarivissä vasemmassa laidassa muotokuva jäätelönvihreästä muovikissasta, oikeassa laidassa seinää vasten nojaamassa *Letkajenka*.

Näkyvä ääni

Kirjoituksistani ja päiväkirjamerkinnoistani paistaa monin paikoin läpi viitteitä *synestesiaan* eli moniaistisuuteen. Huomion teki ohjaava opettajani Tarja Pitkänen-Walter. *Keltainen on helisevä*.

Amerikkalainen neurologi ja kirjailija Richard E. Cytowic on tutkinut aihetta laajasti. Synestesia on geneettinen ominaisuus ja tarkoittaa tarkalleen ottaen eri aistien kietoutumista yhteen. Synesteetikko voi esimerkiksi nähdä numerot, kuukaudet tai äänet väreinä. Jokin maku voi maistua esineeltä tai asialta, jota ei ole edes maistanut. Ääni voi tuntua ja väri tuoksua. Yhteyksiä muodostuu sinne missä niitä ei välttämättä ole.⁷²

Synestesian olemassaoloa on kuitenkin myös kritisoitu epäjohdonmukaisuutensa vuoksi. Synesteetikkojen kokemukset voivat olla ja usein ovatkin toisistaan poikkeavia, mikä vaikeuttaa ilmiön tutkimista.⁷³ Toisaalta näen siinä itse jonkin verran yhtäläisyyksiä esimerkiksi aistiyliherkkyyteen ja misofoniaan eli ääniyliherkkyyteen.

Voiko synesteetikko kokea värit uuvuttavina siksi, että niihin saattaa latautua niin paljon ylimääräisiä merkityksiä ja johtolankoja? Jos esimerkiksi kuvataiteilijalla on synesteettisiä kokemuksia, ohjailevatko ne taiteellista työskentelyä? Jos kyllä, niin missä määrin ja millä tavoin?

”Silloin tunsin ihollani kylmän
sitten kuuman
ja sitten molemmat yhtä aikaa.

Ja tiesin että näkisin pian Ne
kun istuin linja-autossa 77A.

Siristin silmäni
sitten odotin
ehkä kaksi tai kolme pysäkkiväliä
kunnes auringonsäteet taas silittivät poskiani.

⁷² Cytowic 2002, 1–2.

⁷³ Cytowic 2002, 7–9 & 18–19.

Ja vihdoin ripsieni väleistä Ne tanssivat esiin
ne monenkirjavat valotäplät
kuin tietäen palanneensa kotiin.”⁷⁴

Cytowic haastatteli David Hockneya, jolla hän huomasi olevan alttiutta synestesiaan. Hockney itse piti ominaisuuttaan poeettisena eikä ollut kuullutkaan synestesiasta. Ei-musikaalisena Hockney selitti kuitenkin ymmärtävänsä musiikkia ja kokevansa sen muodon fyysisenä. Hän maalasi joitakin teoksiaan musiikin tahdissa, antoi äänen ohjailla käden liikettään.⁷⁵

Pidän Hockneyn tapaa puhua musiikista erittäin mielenkiintoisena. En ole itsekään musikaalinen, enkä tanssija, mutta äänellä on suuri merkitys työskentelyni liikeradoille. Pidän työtilassani usein päällä radiota, jota en välttämättä varsinaisesti kuuntele, mutta silti ääni voi määrätä työskentelyni tempon. Kyse on jonkinlaisesta heittäytymisestä.

Kiinnostavaa on myös se, että jo vuonna 2011 erästä maalaustani kuvailtiin sanoin ”kuin musiikkia”, ja viittaukset musikaalisuuteen ovat toistuneet sen jälkeen monesti, viimeksi vuonna 2022. En ole aivan varma, mihin tämä musikaalisuuden luenta perustuu. Ehkä kyse on jonkinlaisesta teoksissa välittyneestä temposta tai pyöriivyydestä. Voisiko synestesialla ja taiteen kokemisella olla jotakin yhteistä?

Cytowic tiivistää:

”Sekä synestesia että taiteellinen kokemus ovat käsittämättömiä ja mahdolltomia kuvata sanallisesti.”⁷⁶

⁷⁴ Viimeinen tekstisivu sarjakuvaromaanistani *Päivänkakkarameri* (2022). Kirjoitus on muisto lapsuudestani.

⁷⁵ Cytowic 2002, 312–314.

⁷⁶ Cytowic 2002, 319. Kirjoittajan vapaa käänös englannin kielestä suomen kielelle.

5. Lopuksi

Kahlatessani läpi kevätteemaisia taideteoksia kiinnitin huomioni Ellen Thesleffin puupiirroksen *Kevään kuolema*⁷⁷. Tulkitsen sen viittauksena aiemmin mainitsemaani Botticellin *Kevääseen*, kevään syntymän juhlaan. Thesleffin teos on kuin peilikuva Botticellin teoksen oikeasta laidasta, jossa länsituulen jumala Zefyros ryöstää haltuunsa kevään nymfin Khloriin. Khloris sittemmin muuttui kevään jumalattareksi Floraksi.⁷⁸

Kevättä voi ajatella uuden alkuna, metamorfoosina joksikin toiseksi.

Teoskokonaisuuteni piste on kevään loppu. *Makailijassa* vehreys kohtaa loikoilijan ja yhtyy tähän: figuuri on osa maisemaa ja maisema osa sitä.

Käsillä oleva kirjallinen osio taas on rinnakkaismaisema teosteni kokonaisuismaisemalle. Maisemassa on horisontti. Horisontti on jatkuvasti osa näkökenttääni, mutta viiva loittoonee sitä mukaa kun lähestyn sitä. Tämä teksti on vain pinta-raapaisu siitä, mitä haluan vielä oppia, kokea, lukea ja kirjoittaa.

16.5.2023

Kokonaisuus tuntuu tällä hetkellä hyvältä. Se on valoisa ja elävä. Se kertoo tästä keväästä ja ehkä myös tulevasta. Olen miettinyt ripustusta paljon vaikka lopulta tein sen nopeasti valmiiksi.

Kuvan Kevään teoksissani ihmisyyys on läsnä. Monilta osin. Konkreettisesti ja erinäisten (maalauksissa näkyvien) objektien välityksellä.

Moni asia on kasvattanut itseluottamusta ihan viimeisen viikon aikana. Mutta milloin saan itseni omalle puolelleni? Milloin riitän elämäni olennaisimmalle ihmiselle?

Kahvi jäähtyy mutta aikaa on vielä jäljellä.

Minne tie jatkuu tästä? En tiedä. Milloin saa lakata tavoittelemasta jotain mitä ei oikeastaan voi tavoitella?

⁷⁷ Thesleff, Ellen 1924. *Kevään kuolema*. Väripuupiirros.

⁷⁸ Kts. myös Parenti n.d.

Alipaine käy ja ovi vislaa. Jossakin hetkessä korvat olisivat menneet jo lukkoon.

Onko teosten tarinoita tärkeää kirjoittaa auki? Voisiko se olla Mun Juttu? Ajattelu työn takana on kiinnostavaa ja aitoa. Jos luottaisin itseeni sataprosenttisesti, tekisin niin.

Avoimuus, hellyys, vilpittömyys. Maalaukset ovat sitä mitä en itse uskalla olla.

Lähteet

- Ala-Hakula, Riikka. ”Lyyrinen essee”. *Tuli & Savu* 27.5.2020.
<https://www.tulijasavu.net/2020/05/lyyrinen-essee/> (haettu 2.7.2023)
- BBC 2023. *Madeleine McCann disappearance: A timeline*.
<https://www.bbc.com/news/uk-england-52910472> (haettu 26.06.2023)
- Bennett, Jane 2020. *Materian väre. Olioiden poliittinen ekologia* (käänt. Tapani Kilpeläinen). Tampere: niin & näin. Alkuperäisjulkaisu 2010.
- Cytowic, Richard E. 2002. *Synesthesia: A Union of the Senses*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Fournier, Lauren 2021. *Autotheory as feminist practice in art, writing and criticism*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Hellberg, Karoliina 2019. ”Teksti välineestä”. *Mustekala kulttuurilehti* 6.9.2019. <https://mustekala.info/teemanumerot/valine-2-2019-vol-74/tekstivalineesta/> (haettu 2.7.2023)
- Hochdörfer, Achim 2016. ”How the World Came in” teoksessa *Painting 2.0: Expression in the Information Age*. Näyttelyjulkaisu, Museum Brandhorst, München.
- Hyrrä, Juliana, 2023. Teoksessa Gråhn, K., Haapoja, T., Prevett, J. & Pulkkinen, J. 2023. *Kuvan Kevät. Taideyliopiston Kuvataideakatemia maisterinäyttely*. Helsinki: Taideyliopiston Kuvataideakatemia. 46.
- Hyrrä, Juliana 2020. Huone #5: Sarjakuvapäiväkirja toiseuden kokemuksen representaationa. Taiteen maisterin opinnäyte. Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu. <https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/43281> (haettu 11.7.2023)
- Hänninen, Ville 2023. ”Kuvakude ei jätä sanattomaksi”. *Kulttuurilehti Mustekala* 18.5.2023. <https://mustekala.info/teemanumerot/nostalγια/kuvakude-ei-jata-sanattomaksi/> (haettu 29.6.2023)

Luukka, Teemu 2021. ”Helsingin Rautatieaseman hotelliravintola on viihtyisä pettymys: hidasta palvelua ja annoksia, joissa maistui huolimattomuus”. *Helsingin Sanomat* 4.8.2021. <https://www.hs.fi/ruoka/art-2000008018520.html> (haettu 29.6.2023)

Marja-aho, Unni 2022. Sähköpostikirjeenvaihto 16.9.2022 & 19.9.2022.

Mikkonen, Kai 2005. *Kuva ja sana: kuvan ja sanan vuorovaikutus kirjallisuudessa, kuvataiteessa ja ikonoteksteissä*. Helsinki: Gaudeamus.

Museu Nacional d'Art de Catalunya 2023. *Carbonation*. <https://www.museunacional.cat/en/carbonation> (haettu 30.6.2023)

Pace, Clare 2023. *Disegno e colore*. Italian Renaissance Learning Resources. In collaboration with the National Gallery of Art. <http://www.italianrenaissancesources.com/glossary/disegno-e-colore/> (haettu 19.8.2023)

Pace Gallery n.d. *Yoshitomo Nara*. <https://www.pacegallery.com/artists/yoshitomo-nara/> (haettu 17.8.2023)

Parkkinen, Pia 2020a. ”Anna Tuori luki 14-vuotiaana eroottisen romaanin *Lolitan*, samastui keski-ikäiseen mieheen ja pitää sitä hyvänä asiana”. *Yle* 30.8.2020. <https://yle.fi/a/3-11513165> (haettu 2.7.2023)

Parkkinen, Pia 2020b. ”Taiteilija Anna Tuori lyttäsi osan nykytaiteesta tekopyhäksi ja oikeamieliseksi, nyt kritiikin kohteet tykittävät takaisin: ”Tuorin maalaukset vastuuttomia””. *Yle* 3.9.2020. <https://yle.fi/a/3-11524940> (haettu 2.7.2023)

Pesonen, Liisa 2023. ”Maalauksen ja maalarin välinen esteettinen dialogi”. Taiteilijavierailu kurssilla Maalaus ja elämänmuoto -esteettinen resonanssi, elävöityminen ja affektiivinen tuki taiteellisessa työskentelyssä. Taideyliopiston Kuvataideakatemia.

Pitkänen-Walter, Tarja 2006. *Liian haurasta kuvaksi – maalauksen aistisuudesta*. Helsinki: Like Kustannus.

Römpötti, Harri 2022. Taidemaalari Eeva Peura on surrealistien hengenheimolainen, jota kiinnostaa ihmisyden villi puoli. *Helsingin Sanomat*

22.4.2022. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000008753976.html> (haettu 2.7.2023)

Siukonen, Jyrki 2011. *Vasara ja hiljaisuus. Lyhyt johdatus työkalujen filosofiaan*. Tampere: Kuvataideakatemia.

Suikkanen, Saimi 2021. ”Tutkielmia joutilaisuudesta”. Taideyliopiston Kuvataideakatemia kuvataiteen maisterin opinnäyte.

https://taju.uniarts.fi/bitstream/handle/10024/7693/Suikka-nen%20Saimi_2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y (haettu 26.6.2023)

Tieteen termipankki 29.6.2023. *Taidehistoria: fresko*. <https://tieteentermi-pankki.fi/wiki/Taidehistoria:fresko> (haettu 30.6.2023)

Tieteen termipankki 29.6.2023. *Taidehistoria: secco*. <https://tieteentermi-pankki.fi/wiki/Taidehistoria:secco> (haettu 30.6.2023)

Tukiainen, Katja 2022. *Tyttöarmeija – Kerronnallinen maalaus tilassa*. Helsinki: Taideyliopiston Kuvataideakatemia.

Turunen, Aki 2022. Alumniseminaari 12.9.2022. Taideyliopiston Kuvataideakatemia.

Zafarris, Jess 2018. *The Etymology of “Cartoon”*. Useless Etymology. <https://uselessetymology.com/2018/01/10/the-etymology-of-cartoon/> (haettu 30.6.2023)

Wickham, Annette 2015. *Art history 101: what is a cartoon?* Royal Academy. <https://www.royalacademy.org.uk/article/daniel-maclise-what-is-a-cartoon> (haettu 30.6.2023)

TEKSTISSÄ MAINITUT ROMAANIT, TAIDETEOKSET JA NÄYTTELYT

Aikakone 1996. *Keltainen* [musiikkikappale]. Albumissa Toiseen maailmaan. BMG Finland.

Botticelli, Sandro 1478. *Kevät (La Primavera)* [temperamaalaus]. The Uffizi. <https://www.uffizi.it/en/artworks/botticelli-spring> (haettu 29.6.2023)

Bozman, R. M., Saxon, E., Utt, K. & Demme, J. 1991. *Uhrilampaat (The Silence of the Lambs)* [elokuva]. Yhdysvallat: Orion Pictures.

Gallen-Kallela, Akseli 1903. *Kevät, esityö Juséliuksen mausoleumin freskoa varten* [temperamaalaus]. Kansallisgalleria. <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/388496> (haettu 29.6.2023)

Goblet, Dominique 2017. *Pretending is lying*. Tampere New York Review Comics.

Ermilä, Suvi 2018. *Jälki*. Tampere: Suuri Kurpitsa.

Heikkilä, Alma. *coadapted with* (2023) [näyttely]. Helsinki Biennaali, Vallisaari 11.6.–17.9.2023. <https://helsinkibiennaali.fi/taiteilija/alma-heikkila/> (haettu 19.8.2023)

Heiskanen, Outi. *Outi Heiskanen* [näyttely]. Ateneumin taidemuseo, Helsinki 8.10.2021–9.1.2022. <https://ateneum.fi/nayttelyt/outi-heiskanen/> (haettu 2.7.2023)

Hyrri, Juliana 2023. *Hämärän jälkeen* [näyttely]. Galleria Huuto, Helsinki 10.2.-5.3.2023. <https://www.galleriahuuto.fi/juliana-hyrri-2/> (haettu 25.6.2023)

Hyrri, Juliana 2022. *Päivänkakkarameri*. Tampere: Suuri Kurpitsa.

Hyrri, Juliana 2019. *Satakieli joka ei laulanut*. Tampere: Suuri Kurpitsa.

Jansson, Tove 1947. *Juhlat kaupungissa* [fresko-secco]. HAM. <https://ham.finna.fi/Record/ham.EC3B9E7AF7294A6D908A0317BFC18C3D> (haettu 30.6.2023)

Jansson, Tove 1947. *Juhlat maalla* [fresko-secco]. HAM. <https://ham.finna.fi/Record/ham.2F25A8D89BE74DB6A567486A84FE3703> (haettu 30.6.2023)

Kachanov, R. & Bulykhev, K. 1981. *Kolmannen kiertotähden salaisuus* [animaatioelokuva]. Neuvostoliitto: Soyuzmultfilm.

Kankimäki, Mia 2013. *Asioita jotka saavat sydämen lyömään nopeammin*. Keuruu: Otava.

Kesänen, Susanna 2021. *Ja 10 muuta joita en muista*. Helsinki: Omakustanne.

Laokoon ryhmä [marmoriveistos]. <https://www.museivaticani.va/content/museivaticani/en/collezioni/musei/museo-pio-clementino/Cortile-Ottagono/laocoonte.html> (haettu 14.7.2023)

Little, Graham 2010. *Rose Lady* [väräkynä- ja guassiteos]. <https://galleryhaasag.com/en/artists-contemporary/little-graham/> (haettu 19.8.2023)

Luukkala, Emma. *ÄN YY TEE* [näyttely]. tm•galleria, Helsinki 16.2.2023 — 12.3.2023. <https://www.painters.fi/galleria/emma-luukkala/> (haettu 24.8.2023)

Matisse, Henri 1913. *Punainen ateljee (The Red Studio)* [öljyvärimaalaus]. MoMA. https://www.moma.org/collection/works/78389?classification=any&date_begin=Pre-1850&date_end=2023&q=matisse&utf8=✓&with_images=1 (haettu 26.6.2023)

Norstein, Y. & Kozlov, S. G. 1988. *Siili sumussa* [animaatioelokuva]. Neuvostoliitto: Soyuzmultfilm.

Palsa, Kalervo. *Nimetön (Kevät)* [vesivärimaalaus]. Kansallisgalleria. <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/593582> (haettu 23.8.2023)

Pitkänen-Walter, Tarja. *Tarja Pitkänen-Walter: Maalauksellisia mietteitä* [näyttely]. Taidehalli, Helsinki 15.1. - 6.3.2022. <https://taidehalli.fi/events/tarja-pitkanen-walter/> (haettu 19.8.2023)

Pitkänen-Walter, Tarja 2003. *Värikentiltä väriniityille* [tilallinen teos].

Saali, Kerttu. *Melkein toukokuu* [näyttely]. Project Room, Helsinki 29.1–14.2.2021. <https://kuvatila.uniarts.fi/exhibition/anna-matveinen-kerttu-saali> (haettu 29.6.2023)

Simberg, Hugo 1901. *Kukkia hänelle* [vesivärimaalaus]. Kansallisgalleria. <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/419128> (haettu 29.6.2023)

Stepantsev, B., Larin, B. & Sofronski, B. 1973. *Pähkinänsärkijä* [animaatio-elokuva]. Neuvostoliitto: Soyuzmultfilm.

Thesleff, Ellen 1924. *Kevään kuolema* [väripuupiirros]. Kansallisgalleria. <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/400847> (haettu 16.7.2023)

Tukiainen, Katja. *Painted Paths* [näyttely]. Galleria Halmetoja. 4.11.–27.11.2022. <https://galleryhalmetoja.com/exhibitions/painted-paths/> (haettu 11.7.2023)

KUVAT

Alkulehtien, pohdintaluvun ja viimeisen sivun numeroimattomat kuvat ja piirrokset ovat kirjoittajan omasta arkistosta ja luonnoskirjasta.

Kuva 1. Hyrri, Juliana 2023. Oma arkisto [valokuva].

Kuva 2. Hyrri, Juliana 2023. Oma arkisto [valokuva].

Kuva 3. Hyrri, Juliana 2023. Oma arkisto [valokuva].

Kuva 4. Hyrri, Juliana 2023. Teoskokonaisuus Kuvan Kevät 2023 -näyttelyssä. Kuvannut Petri Summanen.

Kuva 5. Hyrri, Juliana 2023. *Holding onto spring* [maalaus]. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 6. Hyrri, Juliana 2023. Yksityiskohta kokonaisriputuksesta & *Falling from spring* [piirustus]. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 7. Hyrri, Juliana 2023. *Homage Markolle* [maalaus]. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 8. Hyrri, Juliana 2023. *Käärmeen vuosi* [maalaus]. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 9. Hyrri, Juliana 2023. *Käty* [maalaus]. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 10. Hyrri, Juliana 2023. Yksityiskohta piirustuksesta. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 11. Hyrri, Juliana 2023. *Asioita joihin en ole kiinnittänyt huomiota*. Rajattu yksityiskohta kokonaisriipustuksesta. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 12. Hyrri, Juliana 2023. *Mintunvihreä muovikissa yössä* [fresko]. Yksityiskoelma. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 13. Hyrri, Juliana 2023. *Karvojen kylvetys* [maalaus]. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 14. Hyrri, Juliana 2023. *Tazik eli vatimainen amme (emali)* [maalaus]. Yksityiskoelma. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 15. Hyrri, Juliana 2023. *Kylpyammeen jäljitelmä* [maalaus]. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 16. Hyrri, Juliana 2023. *Katonrajan kuningas* [fresko]. Yksityiskoelma. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 17. Hyrri, Juliana 2023. *Jalkojen lepuutus* [maalaus]. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 18. Hyrri, Juliana 2023. *Aaveilta peitetty peili* [maalaus]. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 19. Hyrri, Juliana 2023. *Asetelma ex-työhuoneella* [fresko]. Yksityiskoelma. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 20. Hyrri, Juliana 2023. *Kevään ensimmäinen* [maalaus]. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 21. Hyrri, Juliana 2023. *Tanskalainen kiiltokuvakirja* [maalaus]. Suomen Taideyhdistys, teosarpajaiset 2023. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 22. Hyrri, Juliana 2023. *Takatalven muotokuva* [maalaus]. Yksityiskoelma. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 23. Hyrri, Juliana 2023. *Syksyn viimeinen* [fresko]. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 24. Hyrri, Juliana 2023. *Jotain jonka unohdin* [maalaus]. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 25. Hyrri, Juliana 2023. *My Barbie realness* [maalaus]. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 26. Hyrri, Juliana 2023. Yksityiskohta. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 27. Hyrri, Juliana 2023. *Summer beach fantasy* [maalaus]. Nykytaiteen museo Kiasma. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 28. Hyrri, Juliana 2023. *Makailija* [maalaus]. Yksityiskokoelma. Kuvannut Tuure Leppänen.

Kuva 29. Hyrri, Juliana 2023. Oma arkisto [valokuva].

